

Kevyen liikenteen väylän rakentaminen maantielle 3051

Toimenpideselvitys, Parolannummentie–Männistöntie–Armijärventie,
Hattula, Kanta-Häme

ERICA ROSELIUS | MIRVA KALLIO

Kevyen liikenteen väylän rakentaminen maantielle 3051

Toimenpideselvitys, Parolannummentie–Männistötie–
Armijärventie, Hattula, Kanta-Häme

SITO OY /
ERICA ROSELIUS
MIRVA KALLIO

RAPORTTEJA 14 | 2012

KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄN RAKENTAMINEN MAANTIELLE 3051

**TOIMENPIDESELVITYS, PAROLANNUMMENTIE–MÄNNISTÖNTIE–ARMIJÄRVENTIE,
HATTULA, KANTA-HÄME**

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taitto: Sito Oy

Kansikuva: Sito Oy

Kartat: Maanmittauslaitos © lupa nro 20/MML/11, Karttakeskus © L4356

ISBN 978-952-257-462-6 (painettu)

ISBN 978-952-257-463-3 (pdf)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2846 (painettu)

ISSN 2242-2854 (verkkajulkaisu)

URN:ISBN:978-952-257-463-3

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi

Alkusanat

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) liikenne- ja infrastruktuurivastuualue on laatinut toimenpideselvityksen kevyen liikenteen väylän toteuttamistarpeen määrittämiseksi maantielle 3051 Hattulassa. Toteuttamistarpeen lisäksi työssä selvitettiin hankkeen tekniset ja taloudelliset edellytykset sekä vaikutukset jatkosuunnittelua varten.

Uudenmaan ELY-keskuksessa toimenpideselvityksestä vastasi Mari Ahonen. Suunnittelua on ohjannut hankeryhmä johon ovat kuuluneet:

- Mari Ahonen Uudenmaan ELY-keskus (puheenjohtaja)
- Arto Heino Hattulan kunta
- Janne Teeriaho Hattulan kunta
- Erica Roselius Sito Oy
- Mirva Kallio Sito Oy (sihteeri)

Selvitystyö on tehty Sito Oy:ssä, jossa työstä on vastannut DI Erica Roselius. Lisäksi työhön osallistuivat DI Mirva Kallio ja FM Taina Klinga. Hankkeen liikenneturvallisuusauditoinnin suoritti ins. (AMK) Rauno Tuominen Sito Oy:stä.

Sisälllys

1	Lähtökohdat ja tavoitteet	6
1.1	Selvitysalue.....	6
1.2	Aikaisemmat suunnitelmat.....	6
1.3	Nykyinen tie- ja kevyen liikenteen verkko.....	6
1.4	Nykyinen liikenne ja liikenne-ennusteet	8
1.5	Liikenneturvallisuus	9
1.6	Maankäyttö ja kaavoitus	10
1.7	Ympäristö ja luonto	14
1.8	Tavoitteet	18
2	Toimenpide-ehdotus	19
2.1	Vaihtoehtotarkastelut.....	19
2.2	Liikenneteknisten ratkaisujen periaatteet	22
2.3	Ympäristöratkaisujen periaatteet.....	25
2.4	Rakentamiskustannukset ja toteuttaminen.....	25
3	Vaikutukset.....	26
3.1	Liikenteelliset vaikutukset	26
3.2	Vaikutukset liikenneturvallisuuteen	26
3.3	Vaikutukset maankäyttöön ja ihmisten elinoloihin	26
3.4	Ympäristövaikutukset	27
3.5	Yhteenveto tavoitteiden toteutumisesta	28
4	Jatkotoimenpiteet.....	29

Lähteet

Kuvailulehti

Presentationsblad

1 Lähtökohdat ja tavoitteet

1.1 Selvitysalue

Selvitysalue kattaa noin 1,5 kilometrin osuuden maantiestä 3051 (Hattulantie) Hattulassa. Tienpitäjänä toimii Uudenmaan ELY-keskus. Selvitysalue rajautuu etelässä maantien 3051 ja Männistöntien liittymään ja pohjoisessa maantien 3051 ja maantien 3052 (Parolannummentie) liittymään.

Lehijärven-Armijärven osayleiskaavassa kevyen liikenteen yhteys on esitetty jatkettavaksi maantien 3052 liittymästä etelään maantien 13899 (Armijärventie-Sattulantie) liittymään asti. Tässä työssä on selvitetty alustavasti myös mahdollisuudet jatkaa kevyen liikenteen väylää Männistöntien liittymästä maantien 13899 liittymään asti.

Tarkasteluihin sisältyivät kevyen liikenteen väylään liittyvät tie- ja liittymäjärjestelyt. Maantien muita parantamiskärsäjä ei käsitelty tämän selvityksen yhteydessä.

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti ja alueen maanteiden verkko.

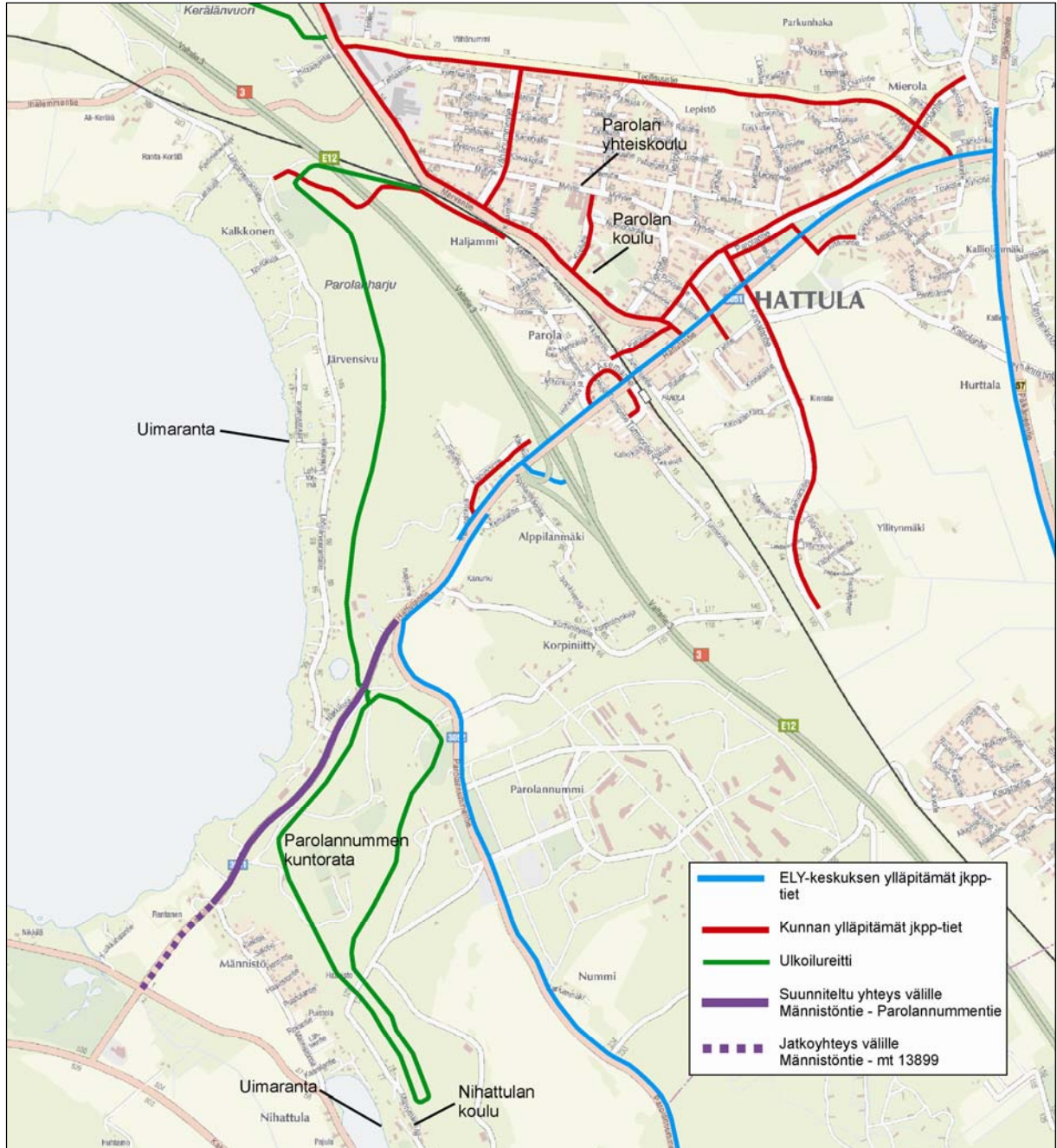
1.2 Aikaisemmat suunnitelmat

Kevyen liikenteen väylän rakentaminen maantielle 3051 (Hattulantie) Panssarimuseon (Parolannummentien) ja Männistöntien välille on mukana Uudenmaan ELY-keskuksen vuonna 2010 laatimassa kevyen liikenteen tarveselvityksessä kiireellisyysluokassa A1. Hanke sisältyy Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmaan 2013–2016. Kevyen liikenteen väylän rakentaminen maantielle 3051 välille Männistöntie ja maantie 13899 (Armijärventie-Sattulantie) ei ole Uudenmaan ELY-keskuksen kevyen liikenteen tarveselvitys -hankkeiden joukossa. Kevyen liikenteen yhteydestä maantielle 3051 ei ole aiemmin laadittu suunnitelmia.

1.3 Nykyinen tie- ja kevyen liikenteen verkko

Maantie 3051 (Hattulantie) on noin 5,5 kilometriä pitkä Hattulan keskustan läpi kulkeva maantie. Maantie yhdistää poikittaissuunnassa Hattulan maankäytön kannalta kolme tärkeää tietä; Pohjoisessa kantatien 57 (Pälkäneentie), joka yhdistää Hattulan Pälkäneeseen, valtatie 3 (E12 moottoritie, Helsinki - Tampere), joka kulkee Hattulan keskustan lounaispuolella sekä etelässä maantien 130 (Kalvolantie), joka on valtatie 3 rinnakkaisatie. Maantie 3051 toimii Sattulan, Nihattulan ja Männistön kyläasutusten sekä Hattulan keskustan välisenä paikallisena yhteytenä.

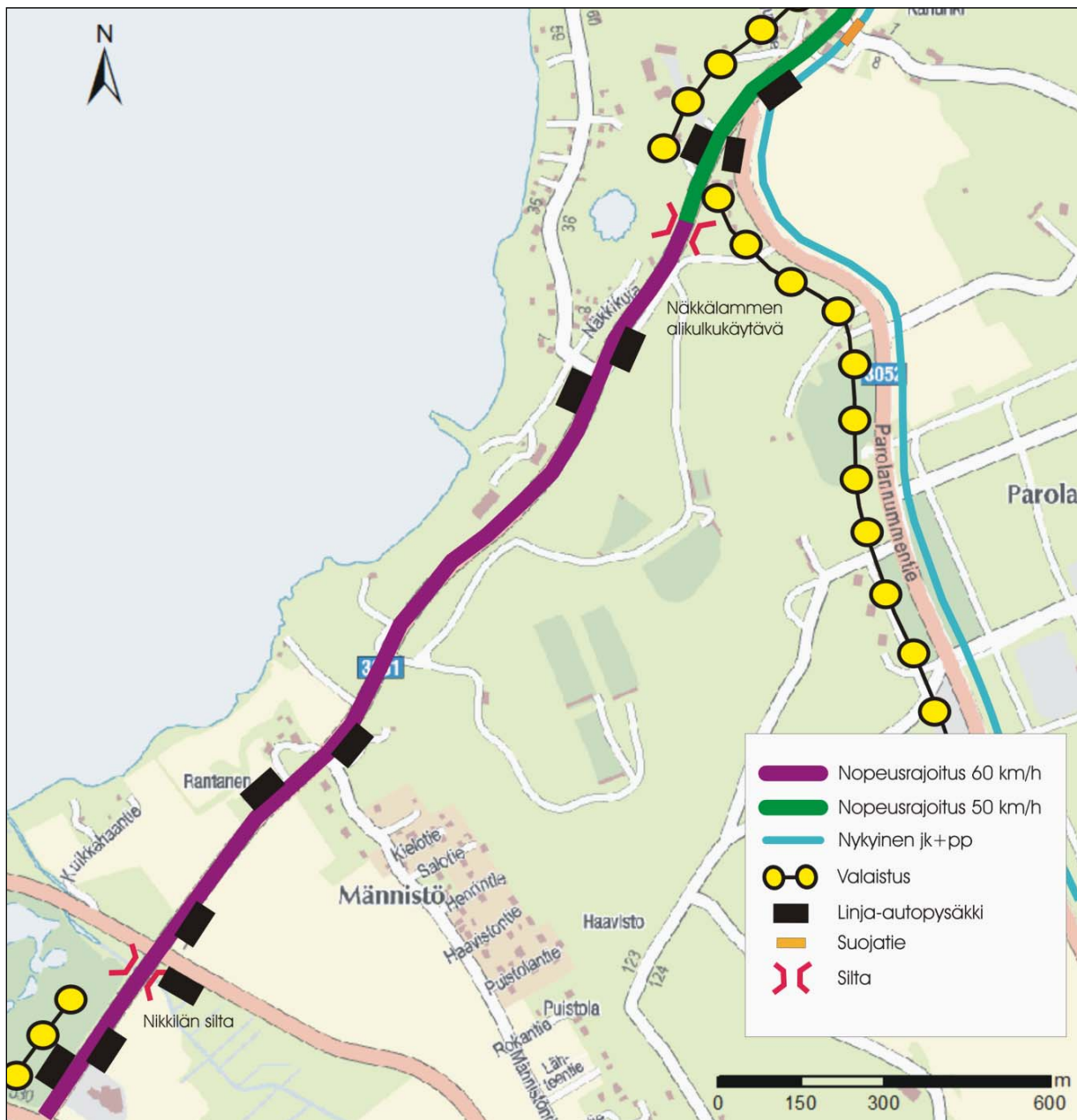
Tarkasteltavalla osuudella on useita liittymiä joiden kautta alueen maankäyttö liittyy maantielle 3051. Selvitysalueella ei ole kevyen liikenteen väyliä. Selvitysalueen pohjoispuolella maantien 3051 rinnalla, maantien 3052 liittymästä kantatielle 57 asti, kulkee nykyinen kevyen liikenteen väylä. Maantien 3051 nykyinen kevyen liikenteen väylä yhtyy maantien 3052 (Parolannummentie) rinnalla kulkevaan kevyen liikenteen väylään maanteiden liittymässä. Hattulan alueen nykyiset kevyen liikenteen väylät ja pääulkoilureitit on esitetty alla kuvassa 2.

Kuva 2. Hattulan alueen nykyinen kevyen liikenteen verkosto ja pääulkoilureitit.

Selvitysalueella ajoradan leveys on pääosin 6,5 metriä ja päällystetyn pientareen leveys 0,25 metriä. Maantien 13899 liittymäalueella ajoradan leveys on 7,5 metriä ja päällystetyn pientareen leveys 0,5 metriä. Nopeusrajoitus selvitysosuudella on pääosin 60 km/h. Panssarimuseon ja Kettulantien välillä nopeusrajoitus on 50 km/h. Maantien 3051 on valaistu maanteiden 130 ja 3051 liittymäalueella sekä Panssarimuseon kohdalta pohjoiseen kantatie 57 liittymään asti. Valaistus on Uudenmaan ELY-keskuksen omistuksessa. Maantie 3051 kuuluu valtakunnallisiin erikoiskuljetusreitteihin, luokkaan muut reitit.

Selvitysalueen nykytila on esitetty kuvassa 3.

Kuva 3. Maantien 3051 nopeusrajoitukset, valaistus ja kevyen liikenteen järjestelyt.

1.4 Nykyinen liikenne ja liikenne-ennusteet

Ajoneuvoliikenne

Liikenneviraston tierekisterin mukaan maantien 3051 (Hattulantie) keskimääräinen vuorokausiliikenne (KVL) vuonna 2010 oli 1321 ajoneuvoa vuorokaudessa. Raskaan liikenteen osuus oli noin 2,5 % (33 ajoneuvoa vuorokaudessa).

Liikennemäärien kehitystä on arvioitu valtakunnallisen liikenne-ennusteen kasvukertoimien avulla. Ajanjaksole 2006–2030 liikennemäärän kasvukertoimiksi arvioitiin Kanta-Hämeen yhdysteillä noin 1,15. Tämän arvion mukaan liikennemäärät olisivat selvitysalueella vuonna 2030 noin 1500 ajoneuvoa vuorokaudessa. Liikennemäärän kehitystä on lisäksi arvioitu Hattulan osayleiskaavan liikenteellisten vaikutusten selvityksessä. Myös tämän selvityksen mukaan selvitysalueen liikennemäärä ennuste on noin 1500 ajoneuvoa vuorokaudessa vuonna 2030. Raskaan liikenteen määrän on arvioitu kehittyvän samassa suhteessa muun liikenteen kehityksen kanssa. Täten raskaan liikenteen ennustettu määrä suunnittelualueella vuonna 2030 olisi noin 40 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Joukkoliikenne

Maantie 3051 välillä maantie 3052 (Parolannummentie) – maantie 13899 (Armijärventie-Sattulantie) ei tällä hetkellä kuulu merkittäviin joukkoliikenneväyliin seudulla. Maantien 3051 tällä osuudella kulkee arkisin kolme linja-autovuoroa suuntaansa (Linja 11 Hämeenlinna-Suontaka). Viikonloppuisin alueella ei kulje linja-autovuoroja. Pääosa lähialueen linja-autovuoroista käyttää maantietä 3052. Maantietä 3051 käytetään vain selvitysalueen pohjoispuolella maantien 3052 liittymän ja Hattulan keskustan välisellä osuudella. Selvitysalueen eteläpuolella maantien 3051 poikki Sattulantiellä ja Armijärventiellä kulkee arkisin noin kahdeksan vuoroa suuntaansa.

Maantien 3052 ja Männistöntien liittymien välillä on viisi nykyistä linja-autopysäkkiä. Männistöntien ja Armijärventien liittymien välillä on kaksi nykyistä pysäkkiä. Alueen pysäkit on esitetty *kuvassa 3*.

Koulukyydit

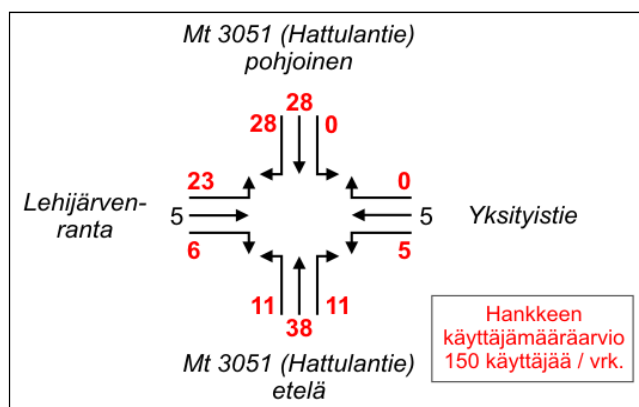
Selvitysalueella ei ole kouluja. Lähimmät koulut sijaitsevat selvitysalueen eteläpuolella Nihattulassa (Nihattulan koulu) ja selvitysalueen pohjoispuolella Parolassa (Parolan yhteiskoulu sekä Parolan koulu). Koulujen sijainnit on esitetty *kuvassa 2*. Lähimmät päiväkodit sijaitsevat selvitysalueen pohjoispuolella Parolassa.

Maantie 3051 on luokiteltu vaaralliseksi tieosuudeksi nuorimmille koululaisille. Lukuvuonna 2011–2012 kuljetusoppilaita selvitysalueella oli kolme. Oppilaiden kuljetustarve poistuisi uuden kevyen liikenteen väylän valmistuttua maantielle 3051. Selvitysalueen etäisyys Parolan kouluhin alittaa Hattulan kunnan kuljetusrajan, joka on 5 kilometriä. Uusi kevyen liikenteen väylä maantielle 3051 palvelisi myös maantien varressa asuvia koululaisia, joilla ei ole kuljetusoikeutta.

Kevyt liikenne

Suunnitellun kevyen liikenteen väylän varrella asuu noin 50 asukasta ja Sattulassa sekä Nihattulassa yhteensä noin 380 asukasta. Matkatuotosten perusteella arvioitu käyttäjämäärä kevyen liikenteen väylälle maantien 3052 ja Männistöntien väliselle osuudelle oli noin 45 matkaa vuorokaudessa. Käyttäjämäärän täsmentämiseksi alueella tehtiin kevyen liikenteen laskenta Uudenmaan ELY-keskuksen kevyen liikenteen tarveselvityksen laatimisen yhteydessä vuonna 2010. Laskennan käyttäjämääräksi saatiin 150 matkaa vuorokaudessa. Käyttäjistä suurin osa (89 %) oli aikuisia. Noin 80 %:lla kulkumuotona oli polkupyörä. Kevyen liikenteen laskennan tulokset on esitetty *kuvassa 4*. Hankkeen tarkennettu käyttäjämääräarvio on 150 matkaa vuorokaudessa.

Männistöntien ja maantien 13899 välisen osuuden käyttäjämääriä ei ole arvioitu. Kevyen liikenteen laskelmissa ei myöskään ole huomioitu Männistöntien ja maantien 13899 välisen alueen mahdollista maankäytön kasvua, mikä tulisi nostamaan kevyen liikenteen käyttäjämäärää suuremmaksi.

Kuva 4. Vuonna 2010 tehdyn liikennelaskennan tulokset suunnittain.

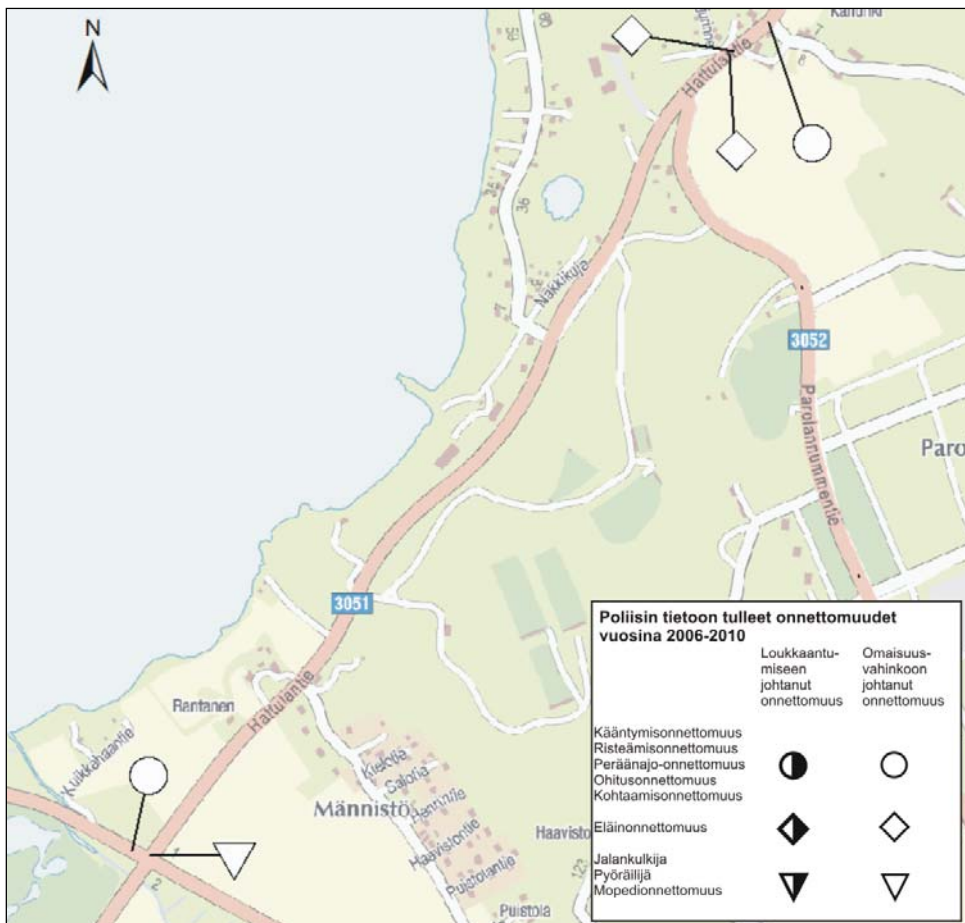
1.5 Liikenneturvallisuus

Maantien 3051 (Hattulantie) selvitysosuuden lähetyvillä on tapahtunut vuosina 2006–2010 yhteensä viisi poliisin tietoon tullutta omaisuusvahinkoon johtanutta onnettomuutta. Yksi onnettomuuksista oli kevyen liikenteen

teen onnettomuus, loput olivat ajoneuvoliikenteen onnettomuuksia. Loukkaantumiseen tai kuolemaan johtaneita onnettomuuksia ei ole tapahtunut. Poliisin tietoon tulleet onnettomuudet vuosina 2006–2010 on esitetty kuvassa 5.

Tarva-ohjelmiston (4.13) laskentamallin perusteella selvitysalueella maantien 3052 ja Männistötien välisellä osuudella voisi tapahtua yksi henkilövahinko-onnettomuus joka yhdeksäs vuosi (0,111 onnettomuutta vuodessa). Vuoden 2030 ennusteen mukaisilla liikennemäärillä voisi tapahtua yksi henkilövahinko-onnettomuus joka seitsemäs vuosi (0,128 onnettomuutta vuodessa).

Männistöntien ja maantien 13899 (Armijärventie-Sattulantie) välisellä osuudella voisi tapahtua yksi henkilövahinko-onnettomuus joka 31. vuosi (0,032 onnettomuutta vuodessa). Vuoden 2030 ennusteen mukaisilla liikennemäärillä voisi tapahtua yksi henkilövahinko-onnettomuus joka 27. vuosi (0,037 onnettomuutta vuodessa).

Kuva 5. Poliisin tietoon tulleet onnettomuudet vuosina 2006–2010.

1.6 Maankäyttö ja kaavoitus

Asutus ja elinympäristö

Hattula on noin 10 000 asukkaan kunta, jonka keskustaajama on Parola. Selvitysalue sijaitsee Parolan lounaispuolella. Selvitysalueelta Parolaan on noin 1,5 kilometriä ja Hämeenlinnaan noin 10 kilometriä. Alue on vanhaa Lehijärven ympärille rakentunutta maatalous- ja kyläaluetta, johon kuuluu Parolannummi, Nihattula ja Sattula. Seudun pitkä historia ja kulttuurivaikutus näkyvät kyläalueiden maisemassa. Alueelle antaa leimansa Parolannummen varuskunnan toiminnot.

Yhtenäinen pientalo- ja loma-asutuksen vyöhyke on levittäytynyt Lehijärven itäpuolelle nauhamaisesti rannan ja harjun väliin sekä järven eteläosan reunavyöhykkeelle. Rakennuskanta on melko tiivistä Nihattulassa, Sattulassa sekä Lehijärven itäreunalla. Vanhojen tilojen ja huvila-asutuksen lisäksi alueella on uutta omakoti-

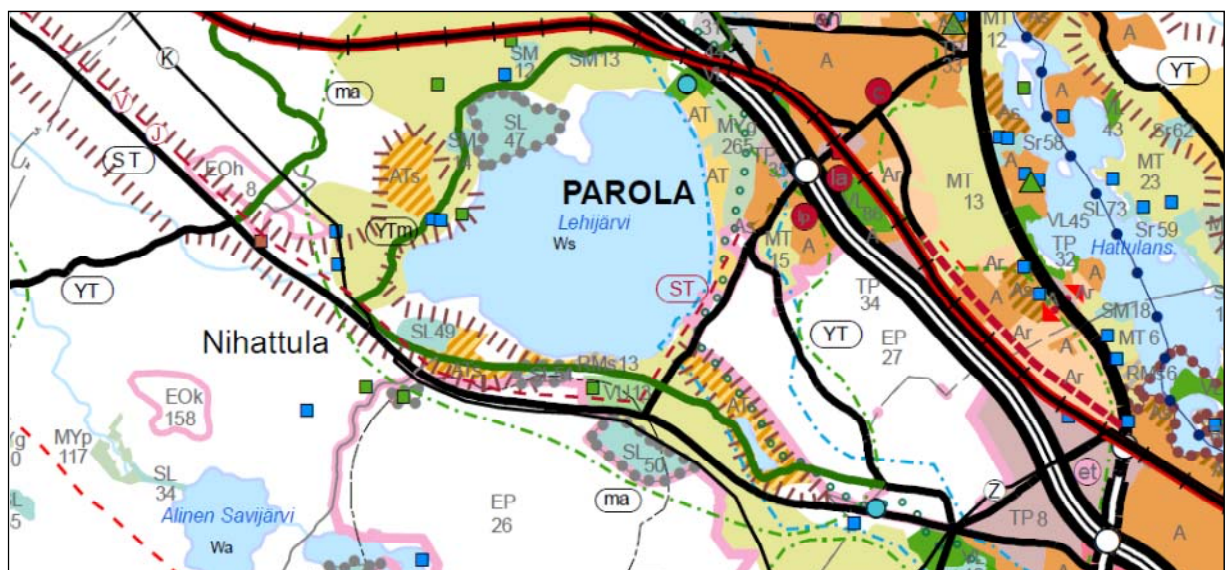
taloasutusta. Asuintaloja on keskittynyt erityisesti maantietä 3051 (Hattulantie) ympäröivien vanhojen paikallisten tuntumaan. Erityisesti Männistöntien varrella on vaihtelevasti uutta pientaloasutusta. Alueen rakennukset ovat pieniä 1-2 kerroksisia omakotitaloja sekä tilakeskuksien rakennuksia. Järvenrantaan rakennetut saunamökit kuuluvat monin paikoin asuntojen tai tilakeskusten yhteyteen.

Selvitysalueen eteläpuolella Nihattulassa on ala-asteen koulu, mutta muutoin palveluissa tukeudutaan Parolan taajaman palveluihin. Valtatien 3 (E12 moottoritie) tuntumassa sijaitsee Parolan panssarimuseo. Parolanharjun laella kulkee hiihto- ja patikkareittejä, jotka liittyvät pohjoisessa Parolan taajaman ulkoilureitistöön ja etelässä Parolannummen kuntorataan. Lehijärven itärannalla on kaksi kunnan uimarantaa ja selvitysalueen eteläpuolella Armijärvellä on yksi uimaranta. Selvitysalueen länsipuolella Sattulantien varrelle sijaitsee golfkenttä. Vanhat paikalliset kulttuurimaisemassa toimivat itsessään houkuttelevina pyöräilyreiteinä. Maantien 3051 ja maantien 130 (Kalvolantie) liittymässä on toiminut tanssipaiikka Satulinna.

Maakuntakaava

Selvitysalueella on voimassa Hämeen maakuntakaava (valtioneuvosto 28.9.2006). Maantie 3051 on esitetty maakuntakaavassa seututienä. Selvitysalueella ja sen läheisyydessä on maakuntakaavassa muutoin seuraavia varauksia:

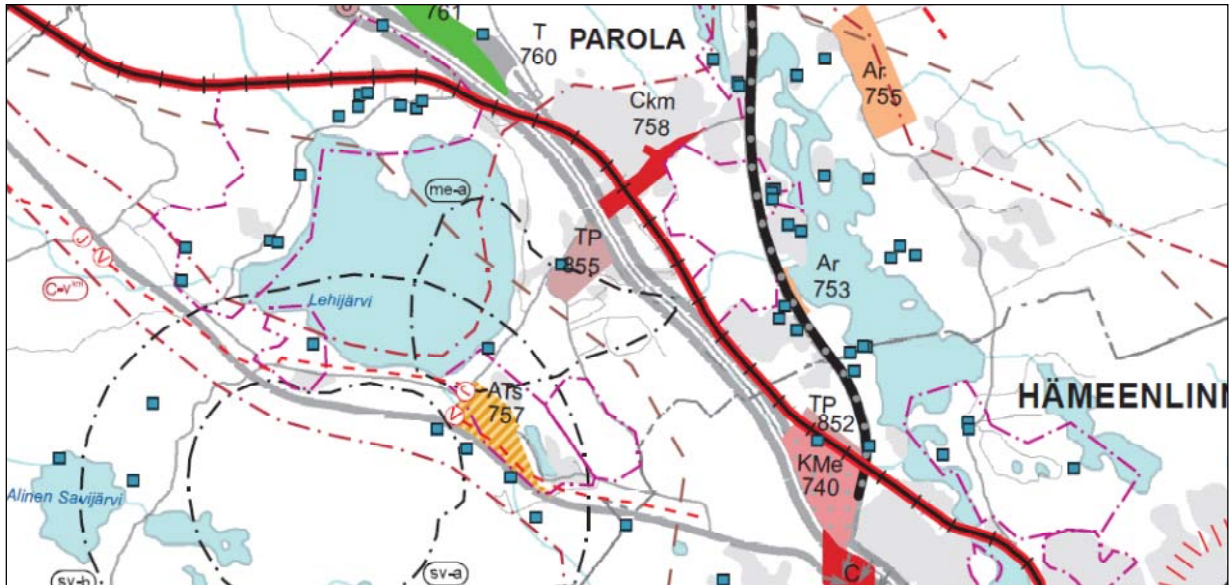
- Lehijärvi kuuluu laajaan maisema-alueeseen (ma - kulttuurimaiseman, rakennetun kulttuuriympäristön tai kulttuurihistorian kannalta tärkeä alue).
- Panssarimuseo ja sen pohjoispuoliset asuinalueet on osoitettu merkinnällä asuntovaltainen taajamatoimintojen alue, jolla arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön peruspiirteet säilytetään (As).
- Selvitysalueen poikki kulkee maakunnallinen ulkoilureitti.
- Armijärventien pohjoispuoli on osoitettu merkinnällä *kyläalue, jolla arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön peruspiirteet säilytetään (Ats)*. Suunnittelumääräyksessä todetaan, että alueen suunnittelussa ja rakentamisessa tulee säilyttää kyläalueen ja kyläasutuksen luonne sekä rakennetun kulttuuriympäristön arvot.
- Parolan varuskunnan alueet on osoitettu merkinnällä *puolustusvoimien alue (EP)*.
- Nihattulan viljelyalue on osoitettu merkinnällä *maisemakuvaltaan yhtenäinen viljelykäytössä säilytettävä pelto (MT)*. Suunnittelumääräyksessä viitataan peltöjen säilymiseen avoimina ja maatalouskäytössä.
- Nihattula on maaseudun kehittämisen osa-alueita.
- Nikkilän kartanoalue on osoitettu merkinnällä *matkailupalvelujen alue, jolla arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön peruspiirteet säilytetään (RMs)* ja urheilualueena (VU).
- Maantie 13899 (Armijärventie-Sattulantie) on osoitettu maakunnallisena *matkailutienä*.

Kuva 6. Ote Hämeen maakuntakaavasta (VN 28.9.2006).

Hämeen liitossa tehdään vaihemaakuntakaavaa. Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaavan ehdotus ja siihen perustuvat maakuntakaavan muutokset olivat nähtävillä 16.1.2012 - 17.2.2012. Vaihemaakuntakaava keskittyy alue- ja yhdyskuntarakenteen, asumisen ja elinkeinotoimintojen sekä liikennejärjestelmän ja teknisen huollon palvelujen kehittämiseen. Nykyinen maakuntakaava jää voimaan niiltä osin kuin alueita ei muuteta tai kumota 1. vaihemaakuntakaavassa.

Vaihemaakuntakaavan luonnoksessa on vain vähän selvitysalueita koskevia kaavamerkintöjä. Selvitysalue sijoittuu puolustusvoiman ampumatoiminnoista johtuvalle melualueelle (me-a) sekä osin puolustusvoimien varaston suojavyöhykkeelle (sv-b). Männistöntien ja maantien 130 (Kalvolantie) välinen alue on merkitty kyläalueeksi, jolla arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön peruspiirteet säilytetään (ATs).

Kuva 7. Ote Hämeen maakuntakaavan ehdotuksesta (nähtävillä 16.1.2012–17.2.2012).

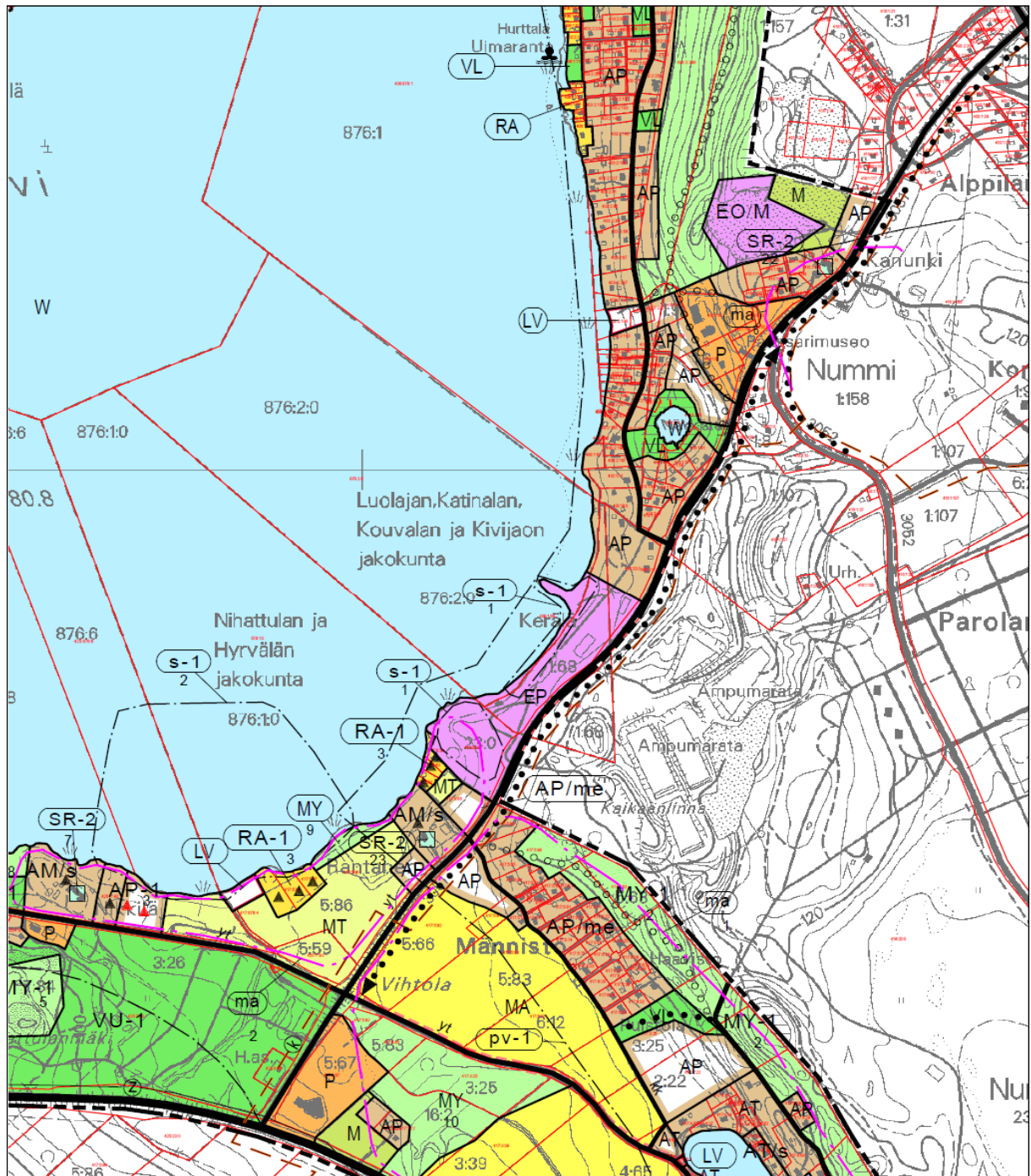
Yleiskaavat

Selvitysalueella on voimassa Leijärven-Armijärven osayleiskaava (KV 28.1.2004). Seuraavassa on todettu selvitysalueen keskeiset aluevaraukset:

- Maantie 3051 on esitetty merkinnällä yhdystie ja sen rinnalle on osoitettu *kevyen liikenteen reitti/kevyen liikenteen yhteystarve* maantien 13899 (Sattulantie–Armijärventie) liittymään asti.
- Maantietä 3051 myötäilee kaasuputki.
- Panssarimuseon alue on osoitettu *palvelun ja hallinnon alueena* (P).
- Parolannummen varuskuntaan liittyvä alue Leijärven kaakkoispuolella on *puolustusvoimien aluetta* (EP). Kerälän kohdalla on EP-alueen osat s-1, jolla *ympäristö säilytetään*. Merkinnällä on osoitettu W- ja EP-alueiden uhanalaisten ja/tai arvokkaiden eliölajien esiintymisalueet. Määräyksenä on, että *ennen vallitsevia olosuhteita muuttaviin toimiin ryhtymistä on Hämeen ympäristökeskukselle (nyk. ELY-keskukselle) varattava tilaisuus lausunnon antamiseen*.
- Näkkälammen ympäristö on osoitettu *lähivirkistysalueena* (VL).
- Nykyiset ja uudet asuinalueet on osoitettu *pientalovaltaisena asuntoalueena* (AP). Kaavassa uudet asuinalueet on merkitty värireunuksella ja ne ovat pääosin toteutettuja tarkasteluhetkellä.
- Nihattulan pelto Männistöntien eteläpuolella on osoitettu merkinnällä *maisemallisesti arvokas pelto-alue* (MA), jonka määräyksellä sallitaan vain maataloutta palveleva rakentaminen ja kiinnitetään erityistä huomioita maiseman säilymiseen avoimena. Rannanpuoleinen pelto on *maatalousaluetta* (MT), jonka määräyksellä sallitaan vain maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen.

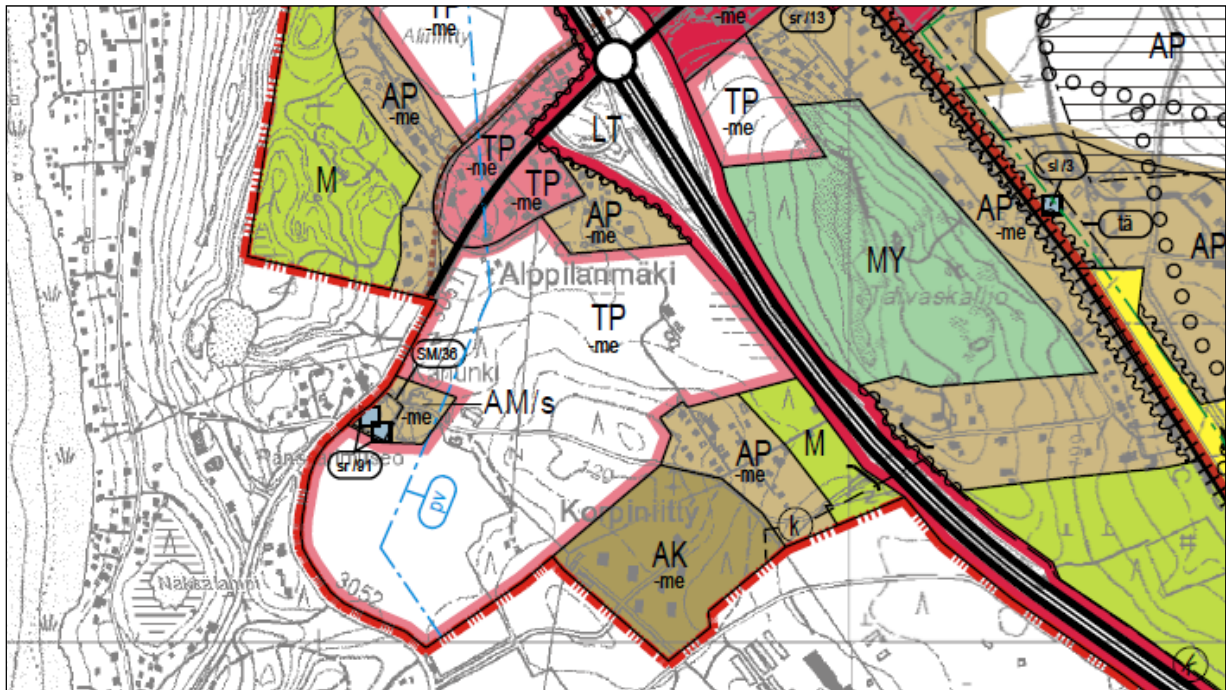
Yleiskaavassa on runsaasti selvitysalueen maisemallisiin ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin liittyviä merkintöjä ja määräyksiä. Kaavan ma-alueilla on määräyksenä, että *alueella tapahtuva rakentaminen ja ympäristönhoito tulee sopeuttaa alueen maisemallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaiteellisiin arvoihin*.

Selvitysalueella ja sen lähetyvillä on osoitettu arvokkaana alueena (ma) Nihattulan kulttuuriympäristö, Kanungin kulttuuriympäristö sekä Nikkilän kartanon kulttuuriympäristö. Kanungin huvilarakennus selvitysalueen pohjoispuolella ja Ranta-Torkkolan (Rantanen) tila selvitysalueen eteläosassa on osoitettu lisäksi merkinnällä SR-2 (*rakennustaiteen, kulttuurihistorian tai maiseman kannalta edustava rakennus tai rakennettu ympäristökokonaisuus*). Ranta-Torkkolan tilakeskusta koskee myös merkintä AM/s (*s=Alue, jolla ympäristö säilytetään. Kulttuurihistoriallisesti sekä kyläkuvan kannalta arvokas rakennettu alue tai ympäristö, jonka ominaispiirteet tulee säilyttää*).

Kuva 8. Ote Lehijärven-Armijärven osayleiskaavasta (KV 28.1.2004).

Selvitysalueen koillispuolelle ollaan laatimassa Keskeisten alueiden yleiskaavaa, joka käsittää Hattulan keskustaajamaa (Parola) sekä ympäröiviä kyläalueita. Osayleiskaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 6.7–31.8.2011 välisen ajan. Maantien 3052 pohjoispuolelle Valtatie 3 liittymäalueen ympärille, maantien 3051 molemmin puolin on osoitettu laaja-alainen *uusi tai olennaisesti muuttuva työpaikka-alue*.

Kuva 9. Ote Keskeisten alueiden osayleiskaavan ehdotuksesta (nähtävillä 6.7–31.8.2011).

Asemakaavat

Hattulan asemakaavan ajantasaisamisen ja laajennuksen lehti nro 4 on hyväksytty Hattulan kunnan valtuustossa 14.12.2011. Asemakaavalehden alue sijoittuu Parolan moottoritierampin lähiympäristöön suunnittelualueen pohjoispuolelle. Asemakaavalla ei ole suoranaista vaikutusta suunnittelualueeseen.

1.7 Ympäristö ja luonto

Ympäristö

Hattula sijaitsee pohjoisen havumetsävyöhykkeen eteläborealisella metsäkasvillisuusvyöhykkeellä. Alue on Etelä-Hämeen lehtokeskusta, joten alueella esiintyy jaloja lehtipuita. Pitkän asutushistorian myötä Lehijärven alueelle on muodostunut vehreää ja monipuolista kulttuurimaisemaa. Myös kasvillisuudessa on havaittavissa kulttuurivaikutusta. Selvitysalueen läpi kulkee Hämeenlinnan Ahvenistolta alkava Parolanharju-Tenholanharju-Ruskeenharju, joka jatkuu myös saarijonona Vanajanvedellä.

Lehijärven laaksoalue sijoittuu moreeniharjanteiden ja Parolanharjun harjuselänteen rajaamalle alueelle. Alueen maisemaa hallitsee pyöreänmuotoinen Lehijärvi. Laaksopainanne muodostaa kapean vyöhykkeen selänteiden välissä jatkuen järven lahtien kautta luoteeseen ja itään sekä kaakkoon. Selvityksen kohteena oleva tieosuus jakautuu peitteiseen Parolannummen harjuselänteeseen kangasmetsineen ja Nihattulan avoimeen viljelyalueeseen. Nihattulan päässä tieltä avautuu paikoittain vesistönäkymiä Lehijärvelle.

Parolanharjun soraisilla rinteillä ja laella kasvaa mäntymetsää, joka on tyypiltään puolilehtoa. Lehtopensaita ja vaateliaita kenttäkerroksen lehtolajeja esiintyy valoisammilla rinteillä. Muualla metsät ovat pääasiassa lehtomaisia kangasmetsiä tai reheviä lehtoja. Rannoilla on lehtipuuvyöhyke paikoin leveämpänä, paikoin kapeahkona nauhana. Lehijärvellä pellot ulottuvat monin paikoin aivan rantatörmälle saakka. Kasvillisuus on rehevää ja lehtomaista. Alavien paikkojen laitumet ovat tuoreita ja kosteita suurruohoniittyjä.

Arvokkaat luontokohteet

Selvitysalueella ei ole tiedossa valtakunnallisesti arvokkaita luontokohteita eikä suojelualueita. Tiedot on tarkistettu Hämeen ELY-keskuksen ympäristövastuualueelta sekä kunnan kaavoista.

Sattula-Ilveskallion Natura 2000-alue (FI0303003) sijoittuu lähimmillään noin puolen kilometrin etäisyydelle suunnitellun kevyen liikenteen väylän päätepisteestä. Alue muodostuu kolmesta erillisestä lehtokohteesta.

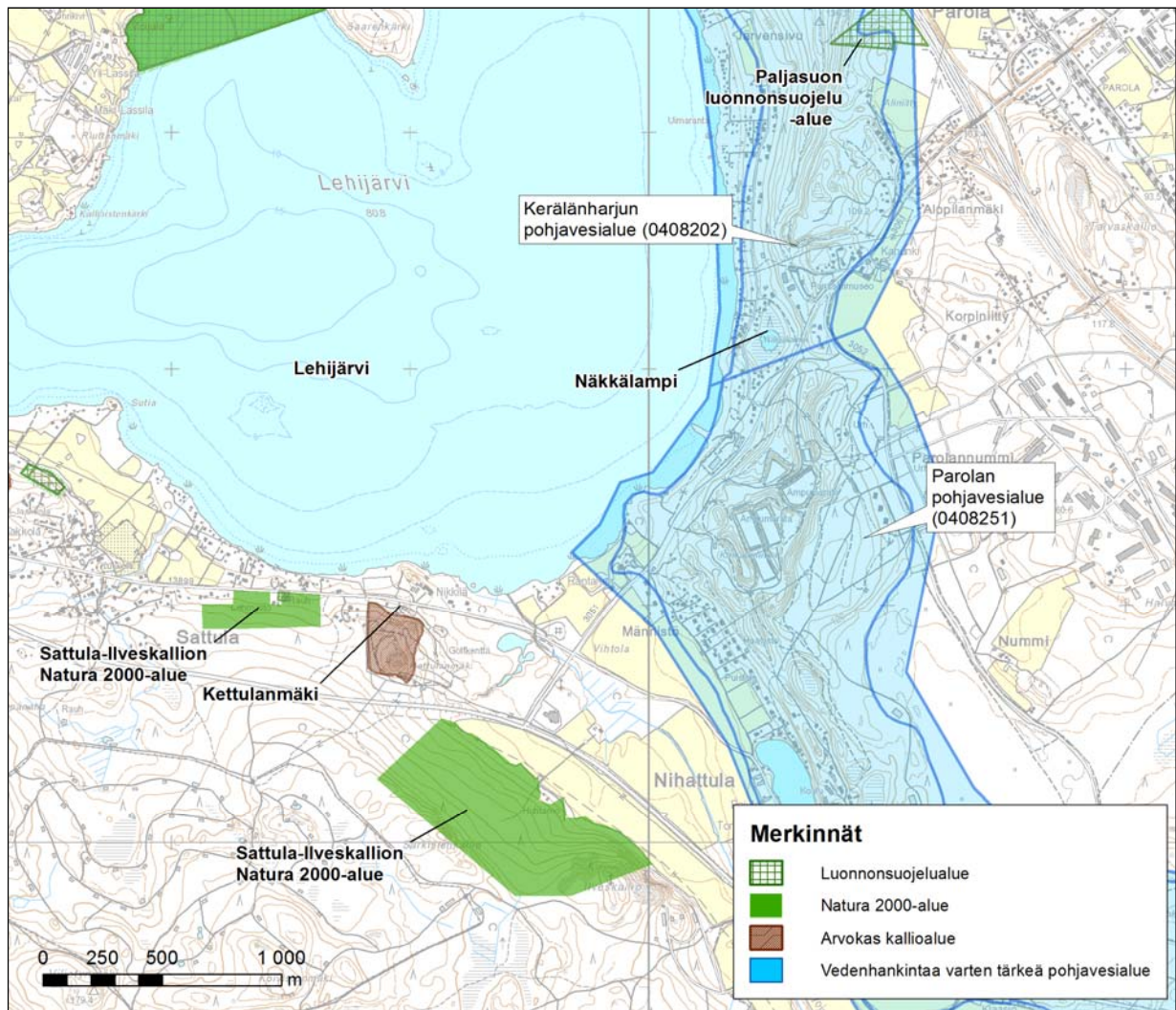
Maantien 3051 lähialueella on tehty havaintoja uhanalaisista lajeista. Havaintoja on mm. hämeenkylmäkusta EN (= erittäin uhanalainen), isotoukohärästä EN ja hartianärviäisestä NT (= silmälläpidettävä). Havainnot sijoittuvat lähimmillään noin 50–70 metrin etäisyydelle maantiestä.

Linnustollisesti arvokkaimpia alueita ovat yleiskaavan mukaan Lehijärven kaakkoisosan ranta ja Nihattulan Myllyojan ympäristö. Kerälän kohdalla Lehijärven rannalla on kaksi yleiskaavaan s-1-merkittyä osa-alueita, jolla ympäristö säilytetään. Kyseessä on Kerälänlahden linnustoltaan arvokas alue.

Pinta- ja pohjavedet

Suunniteltu kevyen liikenteen väylä sijoittuu kahdelle vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle. Parolan pohjavesialue (tunnus 0408251) käsittää Parolannummelta Viisariin kaakossa ulottuvan osan pitkäisharjua. Pohjaveden virtaus suuntautuu kaakosta kohti Pikku-Parolan vedenottamoa ja jatkuen kohti Lehijärveä, jonne osa alueen pohjavesistä purkautuu. Kerälänharjun pohjavesialueen (tunnus 0408202) purkautumista tapahtuu Lehijärveen sekä Rietoon alueella. Alueen vedenottamo sijaitsee Kalkkosissa. Selvitysalueella panssariuran ja maantie 3051 liittymän läheisyydessä tealueella sijaitsee yksi pohjaveden tarkastusputki. Selvitysalueella, etäämmällä maantiestä, sijaitsee myös muita pohjaveden tarkastusputkia.

Alueen keskeinen vesistö on Lehijärvi, joka sijoittuu maantien 3051 luoteispuolelle. Järvenranta on lähimmillään 90 metrin etäisyydellä maantiestä. Järvi on rehevöitynyt ja ongelmana on ollut heikko happitilanne kerrostuneisuusaikaan. Lehijärvellä on tehty useita kunnostustoimenpiteitä. Panssarimuseon eteläpuolella sijaitsee Näkkälampi. Lammen rantapenger ulottuu noin 80 metrin etäisyydelle maantiestä 3051. Kohde on pieni, alle hehtaarin kokoinen lampi, jolloin se on vesilaissa suojeltu luontotyyppi.

Kuva 10. Luontokohteet ja pohjavesialue (Lähteet OIVA - Ympäristö- ja paikkatieto-palvelu 2011, Museovirasto 2011, Hämeen ELY-keskus 2011, Hämeen liitto 2011). Kartalle ei ole merkitty uhanalaisten lajien havaintoja.

Maaperä

Selvitysalueen maaperä on selvitetty Geologian tutkimuskeskuksen maaperäkartoista. Selvitysalue sijoittuu lähes kokonaan kantavalle maaperälle, joka koostuu pääosin hiekkamoreenista sekä osittain soramurskeesta. Männistöntien liittymäalueella maaperä koostuu pehmeämmästä hienosta hiedasta. Männistöntien eteläpuoleinen pelto-alue on savea.

Johtotiedot

Maantien 3051 varrella kulkee Vattenfallin maakaasuputki (200 mm). Putki kulkee maantien 130 liittymästä Männistöntien liittymään maantien länsipuolella. Männistöntien liittymän pohjoispuolella maakaasuputki alittaa maantien 3051 ja jatkaa pohjoiseen maantien itäpuolella. Maakaasuputki erkanelee maantien 3051 rinnalta ennen maantien 3052 liittymää ja jatkaa etämmällä maantiestä 3051 kohti Hattulan keskustaa.

Maantien 3051 varrella kulkee Hämeenlinnan seudun veden vesi- ja viemärijohtoja sekä Elisan kaapeleita. Johdot ja kaapelit kulkevat maantien 13899 ja Männistöntien liittymien välillä maantien 3051 itäpuolella. Männistöntien ja Lehijärvenrantatien liittymien välillä johdot ja kaapelit kulkevat maantien länsipuolella. Lisäksi voimalinja (20 kV) ylittää maantien 3051 Lehijärvenrantatien liittymän kohdalla.

Maisema ja kulttuurihistoria

Lehijärven alue on kulttuurimaisemaa, jolle on useita, osin päällekkäisiä aluerajauksia määrittelemässä maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta arvokasta aluetta. Nämä rajaukset ovat peräisin eri inventoinneista ja maakuntakaavasta. Lehijärven alueen keskeiset maiseman ja kulttuuriympäristön kohteet on esitetty *kuvassa 11*.

Maakuntakaavaan merkitty maisema-alue muodostaa laajimman arvokkaan alueen rajauksen kattaen koko Lehijärven ja Nihattulan sekä osan Parolannummesta. Lehijärven kulttuurimaiseman valtakunnallisesti arvokkaat osat ovat kolme erillistä aluetta (RKY 2011 Ihalemme, Leiniälän, Nihattulan, Pelkolan ja Sattulan kyläasutus). Näistä Nihattulan kylä on selvitysalueella ulottuen Lehijärven rannasta Nihattulan Armijärvelle saakka. Maantie 3051 sivuaa Parolannummen kasarmialuetta, jolla on myös kulttuurihistoriallista arvoa. Yleiskäytävän maisemaan ja kulttuurihistoriaan liittyviä merkintöjä ja rajauksia on käsitelty *luvussa 1.6*.

Lehijärven ympäristö kuvastaa poikkeuksellisen laajana kokonaisuutena asutuksen jatkuvuutta Hämeessä esihistorialliselta ajalta nykypäiviin. Lehijärven ympäristön vanhoista kyläkeskuksista monissa on säilynyt perinteinen tiivis muoto keskiaikaisperäisen, mahdollisesti jopa vanhemman kylätontin paikalla. Selvitysalueen eteläpuolella sijaitsevat Nihattulan ja Sattulan kylät sijaitsevat historiallisen Hiidentien varrella. Talot muodostavat perinteiseen, rakentamisajalleen tyypilliseen tapaan rakennettuja kokonaisuuksia. Tiivis kyläalue on säilynyt erityisen hyvin ja rautakauden kalmistot ovat osa aktiivista laidunmaisemaa.

Viljelyn merkit Lehijärven ympärillä ovat peräisin viimeistään 500–700 -luvulta. Muinaisjäänökset osoittavat pysyvän asuinkulttuurin juontavan ainakin viikinkiajalta. Lehijärvi oli keskiajalla Hattulan tytärpitäjä. Lehijärven kappeliseurakunta sulautui Hattulan emäseurakuntaan 1600-luvun lopulla, mutta itsenäisenä hallintopitäjänä Lehijärvi pysyi aina 1830-luvulle. Keskiajan ja uuden ajan taitteessa Nihattulan, Sattulan, Pelkolan, Leiniälän ja Ihalemme kylät olivat jo poikkeuksellisen suuria. Armijärven rannalla olevan Nihattulan rakennuskantaan vaikutti läheinen Parolan leirialue. Venäläisten upseerien perheet viettivät kesälomiaan kylässä, jonne rakennettiin myös huviloita.

Kulttuurimaiseman arvoista on saatu paljon tietoa. Maakuntakaavoituksen yhteydessä on tehty maakunnallinen rakennuskulttuuriselvitys (Rakennettu Häme 2003). Lisäksi alueelle on tehty paikallisten kohteiden karttoitus (Kylä ja kortteleita: Hämeenlinnan ja Hattulan rakennuskulttuuriselvitys, 2003). Kuitenkin paikallisten kohteiden inventointi saattaa vaatia täydennystä museoviraston näkemyksen mukaan. Seuraavassa on mainittu kevyen liikenteen suunnittelun kannalta keskeiset kulttuuriympäristön arvokohteet:

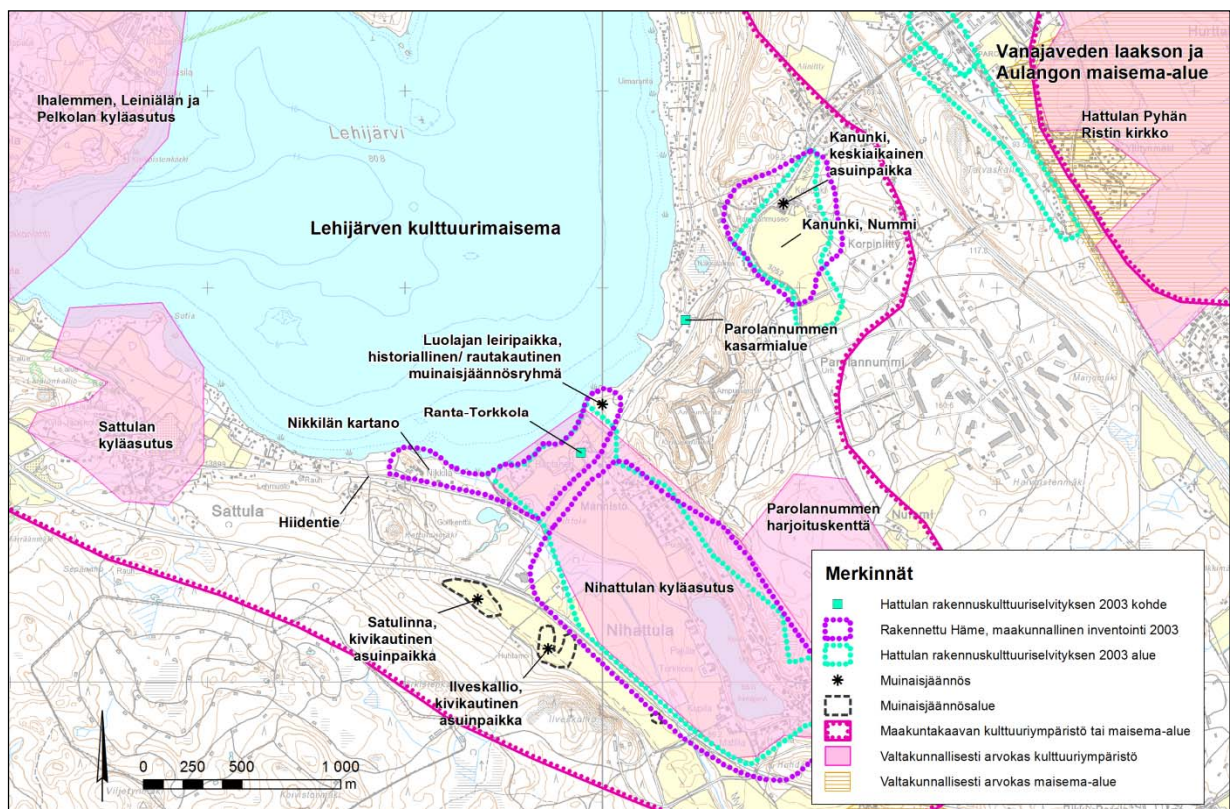
- Maantie 3051 (**Hattulantie**) on osa historiallista tietä, joka on kulkenut Vanajaveden seudulta Jämssään. Sen on arvioitu ajoittuvan mahdollisesti myöhäiskeskiaikaan.
- Selvitysalueella, maantien länsipuolella sijaitsevalla **Parolannummen kasarmialueella** on ollut leiritointia itsenäisyyden ajan alkupuolella ennen sotia. Parolan leirialueen kehittäminen kasarmialueeksi käynnistyi 1940-luvun lopulla. Tuolloin rakennettiin joukko puisia asuin- ja miehistörakennuk-

sia, joista on jäljellä mm. Lehijärven rannan kaksi, alkuaan upseeristolle rakennettua hirsistä asuinrakennusta (1946). 1950-luvulla alettiin rakentaa uusia kasarmeja ja rakennuksia. Alueen pohjoispuolella sijaitseva Panssarimuseo on avattu 1961. Vanhan ns. piilopirtin viereen kohosi uusi museo-rakennus 1987.

- Selvitysalueella, maantien länsipuolella Lehijärven rannassa sijaitsee **Rantasen tila eli Ranta-Torkkola**, johon se siirrettiin 1800-luvan jälkipuolella.
- **Kanungin rakennusryhmä** selvitysalueen pohjoispuolella muodostaa harmonisen kokonaisuuden maantien 3051 varrella. Kanungin talon nimi viittaa siihen, että se olisi ollut katolisena aikana kanii-kin eli kanungin asuin- tai palkkatilana. 1600-luvulla siitä tuli itsenäinen rustholli. 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa tilalla oli peräti 12 huvilaa, joita vuokrattiin Parolanleirin upseereille. Tästä huvila-asutuksesta on säilynyt tien toisella puolen sijaitseva koristeellinen huvilarakennus.
- Selvitysalueen lounaispuolella sijaitsevan **Nikkilän kartanon** suuri puinen päärakennus on vanhimilta osin 1800-luvun alkupuolelta. Nykyiseen, usklassilliseen asuunsa se on laajennettu vuosisadan keskivaiheilla. Myös rakennusta ympäröivä puisto ja kaksi aittaa ovat tältä ajalta. Peltoalueita on muokattu golf-kentiksi.
- **Nihattulan** vanhaa rakennuskantaa on myös etäämmällä maantiestä 3051 Pajulan, Mattilan, Hakolan ja Kupilan tiloilla. Armijärven kaakkoispuolella on tiheään rakennettua mökkiläisasutusta. Armijärven koillisrannalla on vanhaa huvila-asutusta.

Lehijärven alueella on muutamia muinaisjäänneksiä. Lähinnä suunniteltavaa tieosuutta on Lehijärven ranta-alueella sijaitseva Luolajan leiripaikka, joka on historiallinen/rautakautinen muinaisjäänne-ryhmä (kuppikivi ja neljä viljelyröykkiötä, mj-tunnus 1000016582). Tämä muinaisjäänne-ryhmä sijoittuu noin 120 metrin etäisyydelle maantiestä 3051. Muut tunnetut muinaisjäänne-ryhmät sijoittuvat etäämmällä selvityksen kohteena olevasta tieosuudesta.

Museoviraston tiedon mukaan alueella pitäisi suorittaa inventointi muinaisjäänne-ryhmien osalta ennen kevyen liikenteen väylän rakentamista. Lehijärven ja Parolannummen ympäristö on hyvin potentiaalista aluetta arkeologisesti.

Kuva 11. Keskeiset maiseman ja kulttuuriympäristön kohteet (Lähteet OIVA - Ympäristö- ja paikkatieto-palvelu 2011, Museovirasto 2011, Hämeen ELY-keskus 2011, Hämeen liitto 2011).

1.8 Tavoitteet

Liikenteelliset tavoitteet:

- Parannetaan kevyen liikenteen turvallisuutta ja kulkumahdollisuuksia maantiellä 3051 erottamalla jalankulku ja pyöräily ajoneuvoliikenteestä.
- Täydennetään alueellista kevyen liikenteen verkostoa ja ulkoilureittiverkkoa.
- Parannetaan kevyen liikenteen yhteyksiä Männistöntien uudelta asuinalueelta luomalla jatkuva kevyen liikenteen yhteys Hattulan keskustaan asti.
- Turvataan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä.
- Pienennetään tien estevaikutusta.
- Annetaan päätöksentekijöille riittävästi havainnollista tietoa suunnitelman käsittelyä ja jatkosuunnittelupäätöstä varten.
- Annetaan riittävästi tietoa tiesuunnitelmaa varten.

Maisema- ja ympäristötavoitteet:

- Sopeutetaan toimenpiteet ympäröivään maankäyttöön, maisemaan ja maaston muotoihin.
- Otetaan huomioon selvitysalueella sijaitsevat kulttuuriympäristön arvokohteet.

Maankäytön suunnittelua koskevat tavoitteet:

- Säilytetään nykyiset sekä suunnitellut aluekokonaisuudet.
- Ratkaisu, joka sopii jo rakennettuun ympäristöön lähtökohdat huomioon ottaen.

Taloudelliset tavoitteet:

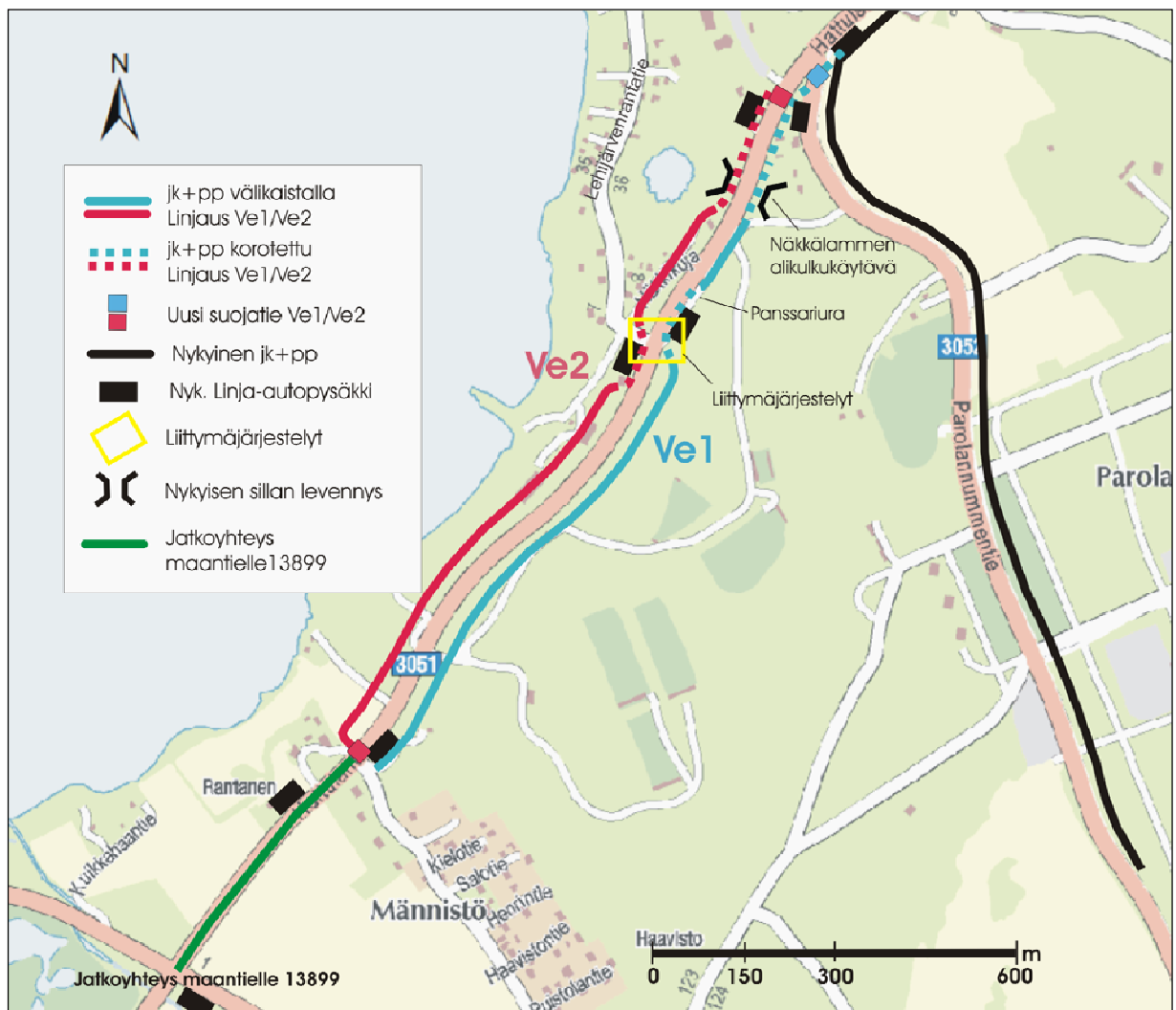
- Kustannusten hallinta.
- Liikennetaloudellisesti edullinen ratkaisumalli.

2 Toimenpide-ehdotus

2.1 Vaihtoehtotarkastelut

Vaihtoehtotarkastelussa kevyen liikenteen väylä on pyritty sijoittamaan selvitysalueelle siten, että uusi väylä aiheuttaisi mahdollisimman vähän haittaa ympäristölle, täydentäisi olemassa olevaa verkkoa ja parantaisi turvallisuutta.

Vaihtoehtotarkastelussa tutkittiin kevyen liikenteen väylän sijoittamista sekä maantien itä- että länsipuolelle (vaihtoehto 1 ja vaihtoehto 2). Nykyinen kevyen liikenteen väylä selvitysalueen pohjoispuolella kulkee maantien 3051 itäpuolella kohti Hattulan keskustaa. Kevyen liikenteen linjausvaihtoehdot on esitetty kuvassa 12.

Kuva 12. Työssä tutkittiin kevyen liikenteen väylän sijoittamista maantien molemmille puolille.

Vaihtoehto 1

Vaihtoehdossa 1 kevyen liikenteen väylä sijoitettaisiin maantien itäpuolelle, jolloin se jatkuisi samalla puolella kuin nykyinen selvitysalueen pohjoispuolella kulkeva kevyen liikenteen väylä. Myös turhilta maantien ylityksiltä välttyttäisiin, kun kevyen liikenteen väylä sijaitsi samalla puolella kuin Männistöntien asuinalue. Maantien itäpuolella ei sijaitse asuintalojen pihapiirejä tien läheisyydessä.

Selvitysalueen pohjoisosassa sijaitsee korkea harju jonka poikki nykyinen maantie kulkee. Jyrkkää luiskaa harjun kohdalla ei ole mahdollista muotoilla uudelleen, jotta rinteiden kantavuus ei heikkenisi ja jotta leikkauksen yläreunalla sijaitseva talo ei lähtisi luisumaan alas. Tilanahtauden takia kevyen liikenteen väylä tulisi

toteuttaa korotettuna ja reunakivellä erotettuna harjun kohdalla. Väljemmillä alueilla kevyen liikenteen väylä toteutettaisiin noin 3-5 metrin välikaistalla erotettuna maantiestä.

Lehijärvenrantatien ja maantien 3051 liittymää vastapäätä alkava Puolustusvoimille kuuluva panssariura kulkee Näkkälammen alikulkukäytävälle asti ajoittain hyvin lähellä maantietä. Etenkin kun panssariura liittyy maantiehen vinosti, on liittymäkohta hyvin ahdas ja näkemät huonot. Tilanahtauden takia kevyen liikenteen väylä toteutettaisiin osittain korotettuna ja reunakivellä erotettuna panssariuran kohdalla. Lisäksi panssariuran liittymä tulisi muotoilla uudelleen ja uran linjausta siirtää etäämmälle tiestä. Näin saataisiin parannettua liittymän turvallisuutta. Vaihtoehtoisesti voitaisiin muuttaa maantien linjausta panssariuran liittymän kohdalla lisätilan saamiseksi ja näkemien parantamiseksi.

Maantien itäpuolelle toteutettuna kevyen liikenteen väylä sijoittuisi oletettavasti koko matkalta kantavalle maaperälle. Maantien itäpuolella kulkee maakaasuputki, joka suurimmalta osalta sijoittuu tiealueelle. Suurin osa mahdollista maakaasuputken siirtokustannuksista olisi täten putken omistajan vastuulla. Maantien itäpuolella noin 50–70 metrin etäisyydellä tiestä on tehty havaintoja Hämeen kylmänkukasta. Kevyen liikenteen väylän mahdollinen sijoittaminen tien itäpuolelle edellyttäisi jatkosuunnittelussa selvitysalueen luontoarvojen tarkistamista maastoselvityksin.

Vaihtoehdon 1 arvioidut rakentamiskustannukset olisivat noin 0,72 M€.

Kuva 13. Jyrkkää luiskaa ei ole mahdollista muotoilla uudelleen, jotta rinteän kantavuus ei heikkenisi.

Vaihtoehto 2

Vaihtoehdossa 2 kevyen liikenteen väylä sijoitettaisiin maantien länsipuolelle, jolloin se palvelisi etenkin Lehijärvenrantatien varren asukkaita. Männistön alueen suunnasta tulevalle kevyelle liikenteelle tulisi kuitenkin kaksi ylimääräistä maantien ylitystä.

Selvitysalueen pohjoisosassa, maantien länsipuolella, viettää jyrkkä rinne alas Näkkälammelle. Kevyen liikenteen väylän toteuttaminen jyrkkään rinteeseen on hyvin haastavaa. Rinteestä tulisi kevyen liikenteen väylä toteuttaa korotettuna. Välikaistalla toteutettu vaihtoehto olisi huomattavasti hankalampi rakentaa ja muutenkin pitkälle alarinteeseen tulevat luiskat ulottuisivat vielä lähemmäksi Näkkälampea.

Lehijärvenrantatien liittymän eteläpuolella asuintalot sijaitsevat hyvin lähellä maantietä. Jotta pihapiirejä saataisiin säästettyä mahdollisimman paljon, tulisi kevyen liikenteen väylä toteuttaa korotettuna ja reunakivellä erotettuna. Väljemmillä alueilla kevyen liikenteen väylä toteutettaisiin noin 3-5 metrin välikaistalla erotettuna maantiestä.

Maantien länsipuolelle toteutettuna kevyen liikenteen väylä sijoittuisi suurimmaksi osaksi kantavalle maaperälle. Selvitysalueen eteläosassa kevyen liikenteen väylä sijoittuisi Nihattulan pelloille, joiden kantavuus olisi oletettavasti huonompi. Maantien länsipuolella Männistöntien ja Lehijärvenrantatien liittymien välillä kulkee vesi- ja viemärijohtoja, jotka suurimmalta osalta sijoittuvat tiealueelle. Mahdolliset johtojen siirtokustannukset olisivat täten putken omistajan vastuulla.

Vaihtoehto 2 rakentamiskustannukset olisivat noin 0,88 M€.

Kevyen liikenteen väylän jatkaminen maantielle 13899

Kevyen liikenteen väylän jatkaminen osayleiskaavan mukaisesti Männistöntien liittymästä maantien 13899 (Armijärventie-Sattulantie) liittymään on perusteluta etenkin, jos Männistöntien ja Armijärventien väliin toteutetaan uutta asutusta. Kevyen liikenteen turvallisuuden kannalta paras ratkaisu on sijoittaa väylä Männistöntien ja maantien 13899 liittymien välisellä osuudella samalle puolelle kuin se tulee sijoittumaan Männistöntien ja maantien 3052 liittymien välissä. Näillä näkymin maankäytön kehittyminen tulee sijoittumaan pääosin maantien 3051 itäpuolelle.

Männistöntien liittymää vastapäätä sijaitsee Ranta-Torkkolan (Rantanen) tila joka on maisemallisesti arvokas kohde. Tilaan kuuluva kaunis koivurivi sijoittuu hyvin lähelle maantietä 3051. Männistöntien liittymän eteläpuolella sijaitsevan asuintalon piha on myös hyvin lähellä maantietä. Männistöntien ja maantien 13899 liittymien välillä maantien 3051 länsipuolella kulkee maakaasuputki ja maantien itäpuolella vesi- ja viemärijohtoja. Sijoittamalla kevyen liikenteen väylä noin 5-6 metrin välikaistalla erotettuna maantiestä voidaan vesi- ja viemärijohtojen tai maakaasuputken siirtäminen välttää.

Kevyen liikenteen väylän rakentamiskustannukset maantielle 3051 Männistöntien ja maantien 13899 liittymien välille olisivat noin 0,20 M€

Kuva 14. Männistöntien eteläpuolella maantien länsipuolta reunustaa kaunis koivurivi. Itäpuolella pihapiiri on lähellä tietä.

Yhteenveto vaihtoehtojen vertailuista

Molemmissa vaihtoehtoissa on teknisiä haasteita. Varsinkin kevyen liikenteen väylän toteuttaminen jyrkkään rinteeseen maantien länsipuolelle (Ve 2), on hyvin haastavaa ja sen toteuttamisessa on monta epävarmuustekijää. Kustannuksiltaan vaihtoehto 1 on jonkin verran halvempi kuin vaihtoehto 2.

Vaihtoehtoisista linjauksista vaihtoehto 1, joka kulkee maantien 3051 itäpuolella, on liikenneturvallisuuden kannalta parempi vaihtoehto. Vaihtoehdolla vältytään turhilta maantien kevyen liikenteen ylityksiltä ja vaihtoehto palvelee paremmin sille kohdennettuja käyttäjiä Männistön asuinalueella. Myös suurin osa maankäytön kasvusta Männistöntien ja Armijärventien välisellä alueella sijoittunee maantien itäpuolelle.

Yhteenveto vaihtoehtojen vertailusta on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Vaihtoehtojen vertailu.

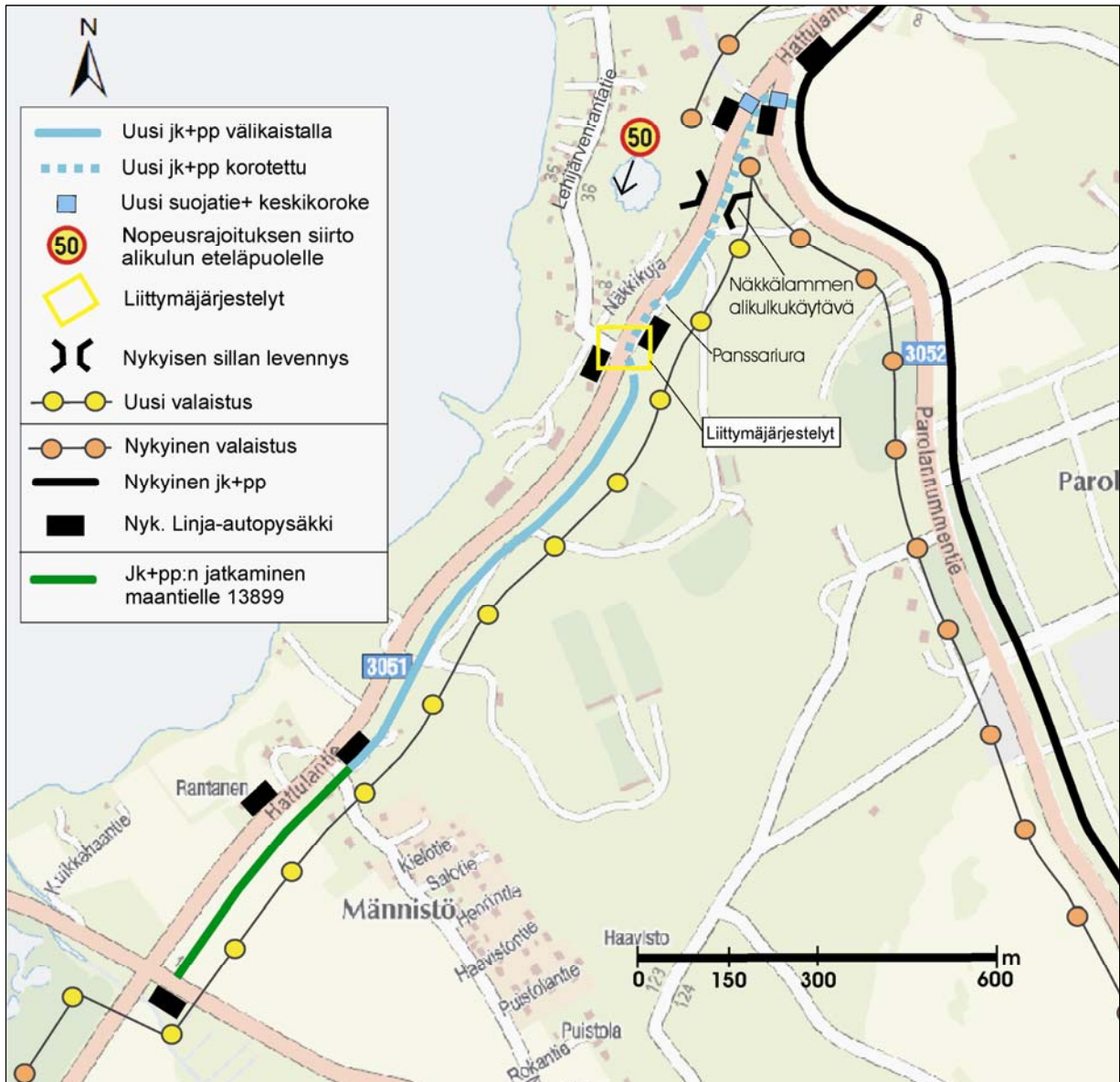
Vaihtoehto 1 (0,72 M€)	Vaihtoehto 2 (0,88 M€)
+ ei ylimääräisiä maantien ylityksiä Männistöntien suunnasta tuleville käyttäjille	+ osa asutuksesta maantien länsipuolella (varsinkin Lehijärvenrantatien varressa paljon asutusta)
+ jatkuu samalla puolella kuin nykyinen kevyen liikenteen väylä	+ panssariura voi säilyä nykyisellä paikalla
+ pihoja ei lähellä maantietä	
– syvä leikkaus pohjoisosan harjun kohdalla	– kevyt liikenne joutuu ylittämään maantien kaksi kertaa
– maakaasuputki kulkee maantien itäpuolella	– pihapiirit lähellä maantietä
– havainto uhanalaisesta hämeen kylmäkukasta	– vesi- ja viemärijohtot maantien länsipuolella Männistöntien ja Lehijärvenrantatien välillä
– panssariuran kohdalla ehdasta sijoittaa kevyen liikenteen väylä	– sijoittuu etelässä luultavasti huonommin kantavalle maaperälle
	– pohjoisosan jyrkkä rinne kohti Lehijärveä ja Näkkälampea

2.2 Liikenneteknisten ratkaisujen periaatteet

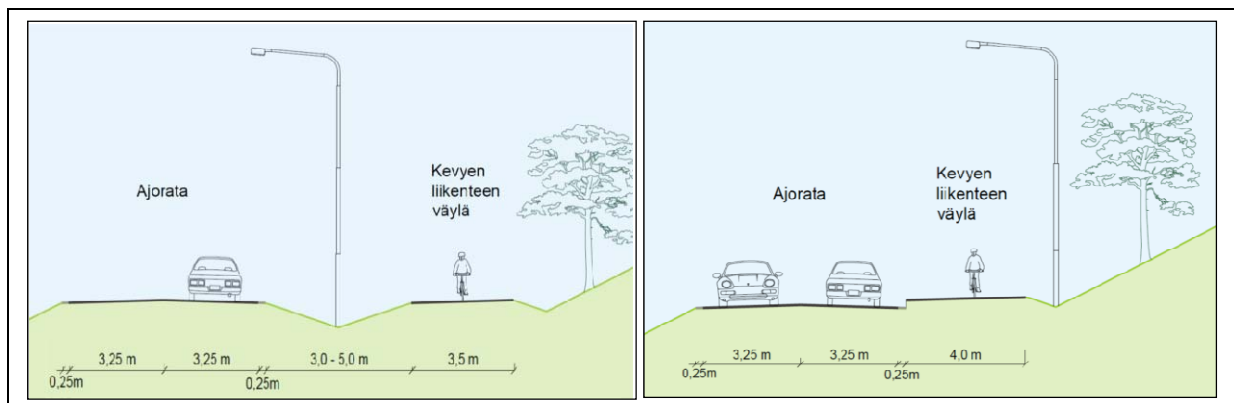
Toimenpideselvityksessä esitetyt ratkaisut ovat yleispiirteisiä ja kuvaavat maastokäytävää, johon toimenpiteet voidaan toteuttaa. Aluevarausten määrittelyssä täytyy ottaa huomioon toimenpiteiden tarkentuminen myöhemmin laadittavassa tiesuunnitelmassa.

Maantien 3051 (Hattulantie) yhteyteen maantien itäpuolelle ehdotetaan rakennettavaksi kevyen liikenteen väylä. Väylä ehdotetaan alkavaksi selvitysalueen eteläosasta maantien 3051 ja Männistöntien liittymästä ja jatkuvan pohjoiseen maantien 3051 ja maantien 3052 (Parolannummentie) liittymään. Kevyen liikenteen väylän pituudeksi tulee noin 1,5 kilometriä. Seuraavassa suunnitteluvaiheessa tulee selvittää tarve kevyen liikenteen väylän ulottamisesta osayleiskaavan mukaisesti Männistöntien liittymästä etelään maantielle 13899 (Armijärventien-Sattulantie) asti. Varsinkin, jos Männistöntien ja Armijärventien välisen alueen suunniteltu maankäytön kasvu toteutuu, on kevyen liikenteen väylää perusteltua jatkaa maantielle 13899 saakka. Kevyen liikenteen väylän jatkaminen maantielle 13899 asti lisäisi väylän pituutta noin 500 metrillä. Kevyen liikenteen väylän ratkaisuehdotuksen periaatteet on esitetty kuvassa 15.

Kevyen liikenteen väylä ehdotetaan toteutettavaksi noin 3-5 metrin välikaistalla erotettuna maantiestä. Ahtaimmilla paikoilla kevyen liikenteen väylä toteutetaan kapeammalla välikaistalla tai korotettuna ja reunakivellä erotettuna maantiestä. Periaatekuvat kevyen liikenteen väylän poikkileikkausvaihtoehtoista on esitetty kuvassa 16. Männistöntien ja maantien 13899 liittymien välisellä osuudella kevyen liikenteen väylä ehdotetaan toteutettavaksi noin 5-6 metrin välikaistalla erotettuna maantiestä, jolloin putki- ja johtosierroilta voidaan vältyä lähes kokonaan.

Kuva 15. Ratkaisuehdotuksen periaatteet.

Kuva 16. Periaatepoikkileikkaukset; kevyen liikenteen väylä 3-5 m välikaistalla ja kevyen liikenteen väylä korotettuna.

Lehtjärvenrantatien liittymän kohdalta pohjoiseen Näkkälammen alikulkukäytävälle saakka kulkee puolustusvoimien panssariura hyvin lähellä maantietä. Panssariura liittyy maantiehen vinosti eikä liittymä ole kevyen liikenteen ja ajoneuvoliikenteen kannalta turvallinen. Kevyen liikenteen väylän rakentaminen maantien ja panssariuran väliin lisää entisestään liittymän turvattomuutta. Tilanahtauden takia kevyen liikenteen väylä

ehdotetaan toteutettavaksi korotettuna ja reunakivellä erotettuna osan matkaa panssariuran kohdalla. Lisäksi ehdotetaan panssariuran uudelleenlinjausta noin 150 metrin matkalla panssariuran ja maantien 3051 liittymästä pohjoiseen. Myös panssariuran ja maantien 3051 liittymään ehdotetaan tehtäväksi liittymäjärjestelyitä, jotta liittymä saadaan parannettua turvallisemmaksi liikenteelle. Jatkosuunnittelussa tulee tutkia myös vaihtoehtoisesti maantien 3051 linjauksen siirtämistä länteen päin Lehijärvenrantatien liittymän kohdalla lisätilan saamiseksi.

Näkkälammen alikulkukäytävä on hyvässä kunnossa, joten nykyistä siltarumpua ehdotetaan pidennettäväksi niin, että kevyen liikenteen väylä mahtuu kulkemaan korotettuna ja reunakivellä erotettuna maantiestä 3051. Seuraavassa suunnitteluvaiheessa on tutkittava tarkemmin kevyen liikenteen väylän yhdistämistä maantien 3051 alittavaan ulkoilureittiin alikulkukäytävän kohdalla.

Alikulkukäytävän pohjoispuolella maantie kulkee korkean harjun poikki syvässä leikkauksessa. Jyrkkää luiskaa harjun kohdalla ei ole mahdollista muotoilla uudelleen, jotta rinteeseen kantavuus ei heikkenisi ja rinteeseen yläreunalla sijaitseva talo ei lähtisi luisumaan alas. Tilanahtauden takia kevyen liikenteen väylä ehdotetaan toteutettavaksi korotettuna ja reunakivellä erotettuna maantiestä jyrkän harjun kohdalla. Jotta tukimuurin käytöltä vältyttäisiin, voidaan kevyen liikenteen väylä mahdollisesti toteuttaa myös kaapeamalla poikkileikkauksella harjun kohdalla.

Kuva 17. Kevyen liikenteen väylä toteutetaan korotettuna Näkkälammen alikululta pohjoiseen.

Uusi kevyen liikenteen väylä liittyy nykyiseen maantien 3052 länsipuolella kulkevaan kevyen liikenteen väylään ennen maanteiden 3051 ja 3052 liittymää. Maantien 3052 ylitys esitetään toteutettavaksi keskisaarekkeellisella suojatiellä. Koska maantie 3052 liittyy vinosti maantiehen 3051, suojatien asettaminen maanteiden liittymään ei ole liikenneturvallinen ratkaisu. Jatkosuunnittelussa tulee tarkastaa missä kohtaa uuden kevyen liikenteen väylän olisi liikenneturvallisesti ja maastonmuotoja myötäillen optimaalisinta ylittää maantie 3052.

Nykyinen 50 km/h nopeusrajoitusalue alkaa Näkkälammen alikulkukäytävän pohjoispuolelta. Kevyen liikenteen väylän rakentamisen yhteydessä ehdotetaan 50km/h nopeusrajoitusalueen siirtämistä alkavaksi Näkkälammen alikulkukäytävän eteläpuolelta, josta korotettu osuus kevyen liikenteen väylästä alkaa. Maantie 3051 ei ole valaistu selvitysosuudella. Kevyen liikenteen väylän rakentamisen yhteydessä ehdotetaan toteutettavaksi valaistus maantien 3051 itäpuolelle Männistöntien liittymästä Panssariumuseon liittymään, josta nykyinen maantien valaistus alkaa. Myös kevyen liikenteen väylän jatko-osuus Männistöntien liittymästä maantielle 13899 ehdotetaan valaistavaksi jatko-osuuden toteutuksen yhteydessä.

Maantien 3052 liittymän eteläpuolelle Panssariumuseon liittymään ehdotetaan toteutettavaksi keskisaarekkeellinen suojatie maantielle 3051. Suojatie palvelee Panssariumuseon asiakkaita ja työntekijöitä sekä viereiselle linja-autopysäkillä kulkevia jalankulkijoita.

Kuva 18. Maantielle 3051 Panssarimuseon liittymään ehdotetaan toteutettavaksi keskisaarekkeellinen suojatie.

2.3 Ympäristöratkaisujen periaatteet

Kevyen liikenteen väylä sijoitetaan maastoon ja herkkään maisemaan mahdollisimman hienovaraisesti. Tie saa säilyä maantiemäisenä ja mahdollisimman paljon nykytilanteen kaltaisena. Suunnitelmaratkaisut ovat selkeästi nykyistä ympäristöä säilyttäviä eivätkä oleellisesti sitä muuttavia.

Kevyen liikenteen väylä toteutetaan välikaistalla silloin, kun maisemalliset näkökohdat sen sallivat. Tien poikileikkaus ei saisi leventyä merkittävästi ja taajamatyyppistä kevyen liikenteen väylää on vältettävä. Maastopengerryksiä vältetään ja maisemavauriot korjataan tasaamalla alue ja kylvämällä siihen luonnonnurmi tai kuorihiekka paikasta riippuen. Metsäjaksoilla suositetaan kuorihiekkaa, muualla luonnonnurmea.

2.4 Rakentamiskustannukset ja toteuttaminen

Hankkeen toteuttamiskustannukset on arvioitu karkealla tasolla suunnitelmassa esitettyjen ratkaisujen pohjalta. Suunnitelman mukaisiksi rakentamiskustannuksiksi on arvioitu noin 0,72 M€ (alv. 0 %). Kustannukset on arvioitu hintatasossa, jossa maarakennuskustannusindeksi on 130,8 (2005=100). Hankkeen lunastus- ja korvauskustannuksia ei ole arvioitu.

Taulukko 2. Kevyen liikenteen rakentamiskustannukset välille Männistöntie-maantie 3052 (maku. ind. 130,8; 2005=100).

Toimenpide	Määrä	Kustannus
Uusi kevyen liikenteen väylä	1500 m	0,50 M€
Yksityistiejärjestelyt	150 m	0,11 M€
Nykyisen sillan levennys	1 kpl	0,03 M€
Valaistus	1500 m	0,05 M€
Keskisaarekkeellinen suojatie	2 kpl	0,03 M€
Yhteensä		0,72 M€

Arvioidut rakentamiskustannukset kevyen liikenteen väylän ulottaminen Männistöntien liittymästä maantien 13899 (Armijärventie-Sattulantie) liittymään on arvioitu noin 0,20 M€ (alv. 0 %).

Taulukko 3. Kevyen liikenteen rakentamiskustannukset välille Männistöntie-maantie 13899 (maku. ind. 130,8; 2005=100).

Toimenpide	Määrä	Kustannus
Uusi kevyen liikenteen väylä	500 m	0,15 M€
Valaistus	500 m	0,02 M€
Geotoimenpiteet yms.	500 m	0,03 M€
Yhteensä		0,20 M€

3 Vaikutukset

3.1 Liikenteelliset vaikutukset

Kevyen liikenteen olosuhteet parantuvat huomattavasti nykytilanteeseen verrattuna. Rakentamalla uusi kevyen liikenteen väylä parannetaan jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikkumisolosuhteita sekä turvallisuutta alueella. Myös edellytykset koululaisten itsenäiselle liikkumiselle parantuvat oleellisesti. Tämä lisää kevyen liikenteen matkoja alueella.

Kevyen liikenteen väylän rakentaminen täydentää Hattulan alueen nykyistä kevyen liikenteen verkkoa ja ulkoilureitistöä sekä poistaa verkollisen yhteyden puutteen Männistöntien asuinalueen ja Parolan välillä. Kevyen liikenteen väylän rakentaminen parantaa myös ajoneuvoliikenteen sujuvuutta, kun ajoneuvojen ei enää tarvitse väistää pientareilla kulkevia jalankulkijoita ja pyöräilijöitä.

3.2 Vaikutukset liikenneturvallisuuteen

Kevyen liikenteen väylän sekä siihen liittyvien suojatie- ja yksityistiejärjestelyjen rakentaminen parantaa huomattavasti liikkujien turvallisuutta. Myös turvallisuuden tunne kasvaa, kun liikkujien ei enää tarvitse pelätä tiellä ajavia ajoneuvoja.

Tarva 4.13–ohjelmistolla tehtyjen laskelmien mukaan maantien 3051 henkilövahinko-onnettomuudet vähenevät Männistöntien ja maantien 3052 välisellä osuudella noin 10 prosenttia. Nykyisin tieosuudella voisi tapahtua yksi henkilövahinko-onnettomuus joka yhdeksäs vuosi (0,111 onnettomuutta vuodessa). Vuoden 2030 ennusteen mukaisilla liikennemäärillä voisi tapahtua yksi henkilövahinko-onnettomuus joka seitsemäs vuosi (0,128 onnettomuutta vuodessa). Kevyen liikenteen väylän rakentamisen jälkeen henkilövahinko-onnettomuuksia on arvioitu tapahtuvan nykyisillä liikennemäärillä yksi henkilövahinko-onnettomuus joka 10. vuosi (0,1 onnettomuutta vuodessa) ja vuoden 2030 liikennemäärillä yksi henkilövahinko-onnettomuus joka kahdeksas vuosi (0,115 onnettomuutta vuodessa).

Maantien 13899 (Armijärventie-Sattulantie) ja Männistöntien välisellä osuudella maantien 3051 henkilövahinko-onnettomuudet vähenevät laskelmien mukaan noin 4 prosenttia. Nykyisin tieosuudella voisi tapahtua yksi henkilövahinko-onnettomuus joka 31. vuosi (0,032 onnettomuutta vuodessa). Vuoden 2030 ennusteen mukaisilla liikennemäärillä voisi tapahtua yksi henkilövahinko-onnettomuus joka 27. vuosi (0,037 onnettomuutta vuodessa). Kevyen liikenteen väylän rakentamisen jälkeen henkilövahinko-onnettomuuksia on arvioitu tapahtuvan nykyisillä liikennemäärillä yksi joka 28. vuosi (0,031 onnettomuutta vuodessa) ja vuoden 2030 liikennemäärillä yksi joka kahdeksas vuosi (0,036 onnettomuutta vuodessa).

3.3 Vaikutukset maankäyttöön ja ihmisten elinoloihin

Kevyen liikenteen väylä vastaa kunnan maankäytön tavoitteita. Kevyen liikenteen yhteystarve on merkitty voimassa olevaan Lehijärven-Armijärven osayleiskaavaan. Uusi kevyen liikenteen väylä sijoittuu nykyisen maantien rinnalle eikä muuta yleiskaavan osoittamaa maankäyttöä.

Kevyen liikenteen väylä parantaa yhteyksiä kehittyvältä kyläalueelta Hattulan keskustan palveluihin. Toimiva kevyen liikenteen yhteys kannustaa autottomaan asiointiliikkumiseen. Kevyen liikenteen yhteyttä tarvitsevat erityisesti koulumatkaa kulkevat lapset ja turvallisemman liikkumisen myötä koululaiset voivat liikkua alueella itsenäisemmin. Toisaalta kevyen liikenteen väylä toimii lähialueiden ulkoilureittinä, jossa voi nauttia viehättävästä Lehijärven kulttuurimaisemasta.

Uusi kevyen liikenteen väylä ei aiheuta merkittävää häiriötä tai haittaa alueen asukkaille. Muutamia asuintalo- ja pihapiireineen on tien toisella puolella, mutta kevyen liikenteen väylä ei muuta lähiympäristöä merkittävästi.

Kuva 19. Kevyen liikenteen väylän rakentaminen parantaa kevyen liikenteen turvallisuutta.

3.4 Ympäristövaikutukset

Arvokkaat luontokohteet

Kevyen liikenteen väylän läheisyydessä on tehty havainto valtakunnallisesti erittäin uhanalaisesta (EN) ja erityisesti suojellusta kasvilajista, hämeen kylmäkukka, joka on luonnonsuojelulailla rauhoitettu (luonnonsuojelulaki 42 §). Lisäksi laji on EU:n luontodirektiivin liitteen IVb laji (yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ts. niiden tahallinen tappaminen, pyydystäminen, häiritseminen erityisesti pesinnän aikana sekä kaupallinen käyttö on kielletty).

Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty (luonnonsuojelulaki 47 §) ja rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty. Sama koskee soveltuvin osin rauhoitetun kasvin siemeniä (luonnonsuojelulaki 42 §). Edelleen luontodirektiivin liitteen IVb lajin hallussapito on kielletty.

Hämeen kylmäkukkaesiintymän sekä mahdollisten muiden uhanalaisten lajien tilanne ja laajuus tulee mahdollisesti tarkastaa jatkosuunnittelussa maastonselvityksin. Mikäli hämeen kylmäkukkaesiintymä jäisi kevyen liikenteen väylän alle, voidaan harkita esiintymän siirtoa. Tämän lajin siirto tai hävittäminen edellyttää poikkeusluvan hakemista lajin rauhoitussäännöksistä poikkeamiseen (luonnonsuojelulaki 49 § ja 48 §). Poikkeuslupaa haetaan alueelliselta ELY-keskukselta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on lajin suojelutason säilyminen suotuisana. Vaikka esiintymä jäisi uuden kevyen liikenteen väylän ulkopuolelle, sen säilymisestä täytyy huolehtia rakennustöiden aikana. Esiintymä voidaan tarvittaessa merkitä maastoon rakennustöiden ajaksi.

Muutoin kevyen liikenteen väylän vaikutukset luonnonoloihin eivät ole merkittäviä nykytiedon perusteella. Maantien reunapuustoa joudutaan poistamaan jonkun verran ja kasvillisuus voi muuttua rakentamisen myötä. Kevyen liikenteen väylän rakentaminen edellyttää Parolannummen harjualueen pengertämistä ja leikkaamista, mutta muokkaukset rajoittuvat pienelle alueelle. Harjualue ei ole luonnontilaisena mm. pitkään jatkuneen varuskuntatoiminnan myötä.

Maisema ja kulttuurihistoria

Lehijärvi on kulttuurihistoriallista ympäristöä ja kyläalueella on runsaasti arvokkaita rakennuksia sekä rakenteita. Kevyen liikenteen väylän rakentaminen ja nykyisen väylän leventäminen muuttaa tätä vanhaa tietä. Siinä kevyen liikenteen väylä on vieras rakenne vanhassa kylämaisemassa, mutta se suhteutuu kuitenkin alueen uuteen pientalorakentamiseen. Mikäli kevyen liikenteen väylän jatkaminen maantielle 13899 toteutetaan, rakentaminen ulottuu maisemallisesti arvokkaaseen Nihattulan peltomaisemaan. Tämä muuttaa tiekäytävän hallitsevammaksi kulttuurimaiseman ytimessä avoimella paikalla. Haitallisia vaikutuksia kulttuuriympä-

ristöön voidaan lieventää erittäin huolellisella suunnittelulla sekä ympäristön hoidolla. Varsinkin avoimessa maisemassa kevyen liikenteen väylä on sovitettava maaseutumaiseen ympäristöön sopivaksi (mm. loivat luiskat, sama tasaus maantien kanssa).

Hattulantie on itsessään keskiajalta periytyvä vanha maantie, joten tien vanhoilla kerrostumilla on muinaismuistolain mukaista arvoa. Jos tien kerrostumiin on tarvetta kajota, tulee ottaa huomioon mahdollinen dokumentointi- ja näytteidenottotarve. Kevyen liikenteen väylä ei vaikuta tunnettuihin muinaisjäännöksiin. Museoviraston näkemyksen mukaan alueella kuitenkin pitää tehdä arkeologinen inventointi ennen hankkeen toteuttamista.

Paikallisesti merkittäviä rakennetun ympäristön kohteita ei tiettävästi ole erikseen inventoitu kattavasti. Museoviraston näkemykseen on inventointeja täydennettävä, mikäli suunnitelma tulee koskettamaan tai lähestyy rakennettua ympäristöä.

Pinta- ja pohjavedet

Jatkosuunnittelussa on otettava huomioon kevyen liikenteen väylän rakentaminen I-luokan pohjavesialueelle. Hämeen ELY-keskuksen ympäristövastuualueen asiantuntijoiden näkemyksen mukaan tämän jalankulku- ja pyörätien rakentamisen yhteydessä ei ole tarvetta toteuttaa pohjaveden onnettomuussuojausta, sillä tien läheisyydessä ei ole pohjavedenottoa. Maantien 3051 liukkauden torjunnassa käytetään pääsääntöisesti hiekkaa, joten kloridisuojustakaan ei tarvitse toteuttaa. Jatkosuunnittelussa on huolehdittava siitä, että tieltä tulevat sade- ja sulamisvedet johdetaan pois pohjavesialueelta.

Panssariuran ja maantie 3051 liittymän läheisyydessä sijaitseva pohjaveden tarkastusputki joudutaan mahdollisesti siirtämään kevyen liikenteen väylän rakentamisen yhteydessä. Mahdollinen siirtotarve tarkentuu seuraavassa suunnitteluvaiheessa.

3.5 Yhteenveto tavoitteiden toteutumisesta

Työlle asetetut tavoitteet täyttyvät hyvin ehdotetussa ratkaisussa. Toimenpideselvityksessä on määritelty työryhmän yhteisesti hyväksymä ratkaisuehdotus, joka on kustannuksiltaan mahdollisimman realistinen kevyen liikenteen väylän toteuttamiseksi.

Kevyen liikenteen väylä parantaa etenkin kevyen liikenteen olosuhteita ja liikenneturvallisuutta sekä mahdollistaa koululaisten itsenäisen liikkumisen alueella. Myös alueen asuin ympäristön laatu ja viihtyisyys paranee. Kevyen liikenteen väylän rakentamisella luodaan mahdollisuudet kevyen liikenteen tehokkaaseen ja tarkoituksenmukaiseen liikkumiseen.

Nykytiedon mukaan kevyen liikenteen väylän rakentaminen ei heikennä alueen kulttuurihistoriallisia arvoja, mutta sen myötä ympäristö muuttuu jonkin verran, kun tiealueesta tulee aiempaa hallitsemampi. Museoviraston näkemyksen mukaan alueella pitää kuitenkin tehdä arkeologinen inventointi ennen hankkeen toteuttamista. Inventoinnissa kiinnitetään huomiota sekä esihistoriallisiin että historiallisen ajan muinaisjäännöksiin. Mikäli suunnitelma tulee koskettamaan tai lähestyy rakennettua ympäristöä tulee myös maakuntatasoista rakennusinventointia (Lauri Putkonen, Marja Ivars 2003, Kyliä ja kortteleita) täydentää.

Väylän haitallisia vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön voidaan lieventää huolellisella ympäristösuunnittelulla ja -hoidolla. Selvityksessä on annettu ohjeita jatkosuunnittelulle sekä esitetty hankkeen vaikutuksia, jotka tukevat tehtävää päätöksentekoa.

4 Jatkoimenpiteet

Maantien 3051 (Hattulantie) parantaminen rakentamalla kevyen liikenteen väylä välille Panssarimuseo (Parolannummentie) – Männistöntie sisältyy Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmaan 2013–2016. Hankkeen toteuttamisajankohta voidaan tarkemmin arvioida vasta siinä vaiheessa, kun hanke päätetään toteuttaa. Ennen toteutusta hankkeesta laaditaan tiesuunnitelma ja asiakirjat rakentamista varten.

Jatkosuunnittelussa tulee selvittää tarve kevyen liikenteen väylän ulottamisesta osayleiskaavan mukaisesti Männistöntien liittymästä etelään maantielle 13899 (Armijärventien-Sattulantie) asti. Varsinkin, jos Männistöntien ja Armijärventien välisen alueen suunniteltu maankäytön kasvu toteutuu, on kevyen liikenteen väylää perusteltua jatkaa maantielle 13899 saakka.

Jatkosuunnittelussa tulee tutkia mahdollisuutta linjata panssariuraa uudelleen tai vaihtoehtoisesti siirtää maantien 3051 linjausta länteen päin lisätilan saamiseksi panssariuran liittymän kohdalla. Myös kevyen liikenteen väylän yhdistämistä maantien 3051 alittavaan ulkoilureittiin Näkkälammen alikulkukäytävän kohdalla tulee tutkia tarkemmin. Lisäksi jatkosuunnittelussa tulee tarkastaa missä kohdassa uuden kevyen liikenteen väylän olisi liikenneturvallisesti ja maastonmuotoja myötäillen optimaalisinta ylittää maantie 3052 ja liittyä olemassa olevaan kevyen liikenteen väylään.

Jatkosuunnittelussa on otettava huomioon museoviranomaisten mahdollisesti edellyttämät inventoinnit muinaisjäännösten sekä paikallisesti merkittävän rakennetun ympäristön kohteiden osalta selvitysalueella ennen kevyen liikenteen väylän rakentamista. Myös hämeenkylmänkukkaesiintymän sekä mahdollisten muiden uhanalaisten lajien tilanne ja laajuus täytyy mahdollisesti tarkastaa jatkosuunnittelussa maastonselvityksin. Mikäli hämeenkylmänkukkaesiintymä jäisi kevyen liikenteen väylän alle, voidaan harkita esiintymän siirtoa. Tämä lajin siirto tai hävittäminen edellyttää poikkeusluvan hakemista lajin rauhoitussäännöksistä poikkeamiseen (luonnonsuojelulaki 49 § ja 48 §).

Lähteet

Hattulan kunta 2004. Lehijärven- Armijärven osayleiskaava (KV 28.1.2004).

Hattulan kunta 2011. Keskeisen alueen osayleiskaavan ehdotus (nähtävillä 6.7. – 31.8.2011).

Hämeen ELY-keskus, ympäristövastuualue 10/2011. Lajihavainnot, yksityiset suojelualueet, luontotyytit maisema-alueet, rakennusinventointi.

Hämeen liitto 2003. Rakennettu Häme. Maakunnallisesti arvokas rakennusperintö.

Hämeen liitto 2006. Maakuntakaava (VN 28.9.2006).

Hämeen liitto 2011. 1. vaihemaakuntakaavan luonnos (nähtävillä 31.1.–15.3. 2011)

Karttakeskus, osoitekartat. Lupa L4356

Lauri Putkonen ja Marja Ivars 2003 Kyliä ja kortteleita. Hämeenlinnan ja Hattulan rakennuskulttuuriselvitys. Hattulan kunta. Hämeenlinnan kaupunki. Hämeenlinna 2003.

Maanmittauslaitos, peruskartat (lupa nro 20/MYY/11)

Museovirasto paikkatiedot (09/2011): Ote muinaisjäännösrekisteristä, RKY 2003 -aineistot.

Museovirasto. Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY) sivusto:
http://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx

OIVA-palvelun paikkatiedot (09/2011): mm. Luonnonsuojelualueet, luonnonsuojeluohjelma-alueet, Natura-alueet, pohjavesialueet, valuma-alueet, suojelualueet, kulttuuriympäristöt, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, asemakaavoitetun alueen ulkorajat, kallioalueet).

Pertti Rassi, Esko Hyvärinen, Aino Juslén & Ilpo Mannerkoski (toim.) 2010. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010.

Marianna Niukkanen 2009. Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset, tunnistaminen ja suojelu. Museoviraston rakennushistorian osaston oppaita ja ohjeita 3

KUVAILEHTI

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja14/2012					
Tekijät Sito Oy / Erica Roselius ja Mirva Kallio		Julkaisuaika Maaliskuu 2012			
		Julkaisija Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus			
		Hankkeen rahoittaja/toimeksiantaja			
Julkaisun nimi Kevyen liikenteen väylän rakentaminen maantielle 3051 Toimenpideselvitys, Parolannummentie–Männistöntie–Armijärventie, Hattula, Kanta-Häme					
Tiivistelmä Maantie 3051 (Hattulantie) yhdistää poikittaissuunnassa Hattulan maankäytön kannalta tärkeän kantatien 57 (Pälkäneentie), valtatie 3 (E12 moottoritie) sekä maantie 130 (Kalvolantie) ja toimii Sattulan, Nihattulan ja Männistön kyläasutusten sekä Hattulan keskustan välisenä paikallisena yhteytenä. Selvitysalue rajautuu etelässä maantien 3051 ja Männistöntien liittymään ja pohjoisessa maantien 3051 ja maantien 3052 (Parolannummentie) liittymään. Lehijärven-Armijärven osayleiskaavassa kevyen liikenteen yhteys on esitetty jatkettavaksi maantien 3052 liittymästä etelään maantien 13899 (Armijärventie-Sattulantie) liittymään asti. Tässä työssä on selvitetty alustavasti mahdollisuus jatkaa kevyen liikenteen väylää Männistöntien liittymästä maantien 13899 liittymään. Selvitysalueen pohjoispuolella maantien 3051 rinnalla, maantien 3052 liittymästä, kulkee nykyinen kevyen liikenteen väylä. Maantien 3051 nykyinen kevyen liikenteen väylä yhtyy maantien 3052 rinnalla kulkevaan kevyen liikenteen väylään maanteiden liittymässä. Toimenpideselvityksessä esitetyt ratkaisut ovat yleispiirteisiä ja kuvaavat maastokäytävää, johon toimenpiteet voidaan toteuttaa. Maantien 3051 yhteyteen maantien itäpuolelle ehdotetaan rakennettavaksi kevyen liikenteen väylä. Väylä ehdotetaan alkavaksi selvitysalueen eteläosasta Männistöntien liittymästä ja jatkuvan pohjoiseen maantien 3052 liittymään. Kevyen liikenteen väylän pituudeksi tulee noin 1,5 kilometriä. Kevyen liikenteen väylän ulottaminen Männistöntien liittymästä etelään maantielle 13899 lisäisi väylän pituutta noin 500 metrillä. Suunnitelman mukaisiksi rakentamiskustannuksiksi on arvioitu noin 0,72 M€. Lisäkustannus kevyen liikenteen väylän ulottamisesta maantielle 13899 olisi noin 0,20 M€.					
Rakentamalla uusi kevyen liikenteen väylä, parannetaan jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikkumisolosuhteita sekä turvallisuutta alueella. Myös edellytykset koululaisten itsenäiselle liikkumiselle parantuvat oleellisesti. Kevyen liikenteen väylän rakentaminen täydentää Hattulan alueen nykyistä kevyen liikenteen verkkoa ja ulkoilureitistöä sekä poistaa verkollisen yhteyden puutteen Männistöntien asuinalueen ja Hattulan keskustan välillä.					
Selvityksen perusteella Uudenmaan ELY-keskus tekee hankkeesta jatkosuunnittelupäätöksen. Hanke sisältyy Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmaan 2013–2016. Hankkeen toteuttamisajankohtaa voidaan arvioida vasta siinä vaiheessa, kun hanke päätetään toteuttaa. Ennen toteutusta hankkeesta laaditaan tiesuunnitelma ja asiakirjat rakentamista varten.					
Asiasanat Maantiet, kevyt liikenne, jalankulkijat, liikenneturvallisuus, kävely, pyöräily					
ISBN (PDF)	ISBN (painettu)	ISSN-L	ISSN (verkkojulkaisu)	ISSN (painettu)	URN
978-952-257-463-3	978-952-257-462-6	2242-2846	2242-2854	2242-2846	URN:ISBN:978-952-257-463-3
Kokonaissivumäärä		Kieli	Hinta (sis. alv 8%)		
32		Suomi	-		
Julkaisun myynti/jakaja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Julkaisu on saatavana myös verkossa: www.ely-keskus.fi/julkaisut sekä www.doria.fi					
Julkaisun kustantaja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus					
Painopaikka ja -aika Kopijyvä Oy Espoo, maaliskuu 2012					

PRESENTATIONSBLAD

Publikationens serie och nummer Rapporter 14/2012					
Författare Sito Oy / Erica Roselius och Mirva Kallio		Publiceringsdatum Mars 2012			
		Utgivare Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland			
		Projektets finansär/uppdragsgivare			
Publikationens titel Kevyen liikenteen väylän rakentaminen maantielle 3051 Toimenpideselvitys, Parolannummentie–Männistötie–Armijärventie, Hattula, Kanta-Häme (Byggande av en lätttrafikled på landsväg 3051 Åtgärdsutredning, Parolannummentie–Männistötie–Armijärventie, Hattula, Egentliga Tavastland)					
Sammandrag Landsväg 3051 (Hattulantie) förenar den för Hattulas markanvändning viktiga stamväg 57 (Pälkäneentie), riksväg 2 (E12-motorvägen) samt landsväg 130 (Kalvolantie). Samtidigt fungerar den som lokal förbindelse mellan Hattula centrum och byarna Sattula, Nihattula och Männistö. Utredningsområdet gränsar i söder till anslutningen av landsväg 3051 och Männistötie. I norr går gränsen vid anslutningen för landsvägarna 3051 och 3052 (Parolannummentie). I delgeneralplanen för Lehijärvi-Armijärvi föreslår man en lätttrafikförbindelse som fortsätter söderut från anslutningen för landsväg 3052, ända till anslutningen för landsväg 13899 (Armijärventie-Sattulantie). I detta arbete utreds preliminärt möjligheten att fortsätta lätttrafikförbindelsen från Männistöties anslutning till anslutningen för landsväg 13899. Norr om utredningsområdet finns i nuläget en lätttrafikled som går längs landsväg 3051, börjades från 3052-landsvägens anslutning. Längs landsväg 3051 finns också en lätttrafikled som förenas med 3052-vägens lätttrafikled vid anslutningen för de båda landsvägarna. De lösningar som presenteras i åtgärdsutredningen är av allmän karaktär och beskriver en terrängkorridor var åtgärderna kan förverkligas. Byggande av en lätttrafikled föreslås i anslutning till landsväg 3051, på landsvägens östra sida. Lätttrafikleden föreslås börja vid anslutningen till Männistötie i utredningsområdets södra del och gå norrut till anslutningen för landsväg 3052. Lätttrafikleden blir ca 1,5 kilometer lång. Att förlänga lätttrafikleden från Männistötie -vägens anslutning söderut till landsväg 13899 skulle öka längden med cirka 500 meter. Att förverkliga åtgärdsplanerna beräknas kosta 0,72 M€. Tilläggskostnaden för förlängningen av lätttrafikleden till landsväg 13899 uppskattas till cirka 0,20 M€. Genom att bygga en ny lätttrafikled förbättras fotgängarnas och cyklisternas förhållanden i fråga om både rörlighet och säkerhet. Leden innebär också en väsentlig förbättring för skolelevers möjligheter att självständigt röra sig i området. Byggande av denna led kompletterar Hattulas befintliga nätverk av lätttrafik- och friluftsleder samt eliminerar nätverkets förbindelsebrister mellan bostadsområdet vid Männistötie och Hattula centrum. På basen av utredningen fattar Nylands ELY- central beslut om fortsatt planering. Projektet ingår i Nylands ELY- centrals vägghållnings- och trafikplan för 2013–2013. Tidpunkten för förverkligande av planen kan uppskattas först i det skedet då man har fattat beslut om planens förverkligande. Innan förverkligandet utarbetas också en vägplan samt andra handlingar för byggandet.					
Nyckelord Landsvägar, lätt trafik, fotgängare, trafiksäkerhet, gång, cykling					
ISBN (PDF)	ISBN (tryckt)	ISSN-L	ISSN (webbpublikation)	ISSN (tryckt)	URN
978-952-257-463-3	978-952-257-462-6	2242-2846	2242-2854	2242-2846	URN:ISBN:978-952-257-463-3
Sidantal	Språk		Pris (inneh. moms 8%)		
32	Finska				
Beställningar/distribution Adress och telefonnummer/e-post Publikationen finns också på webben: www.ely-centralen.fi/publikationer eller www.doria.fi					
Förläggare Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland					
Tryckeri, ort och tidpunkt Kopijyvä Oy Esbo, mars 2012					

Kevyen liikenteen väylän rakentaminen maantielle 3051

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualue on laatinut toimenpideselvityksen kevyen liikenteen väylän toteuttamistarpeen määrittämiseksi maantielle 3051 Hattulassa. Toteuttamistarpeen lisäksi työssä on selvitetty hankkeen tekniset ja taloudelliset edellytykset sekä vaikutukset jatkosuunnittelua varten. Toimenpideselvityksessä esitetyt ratkaisut ovat yleispiirteisiä ja kuvaavat maastokäytävää, johon toimenpiteet voidaan toteuttaa.

Maantien 3051 yhteyteen maantien itäpuolelle ehdotetaan rakennettavaksi kevyen liikenteen väylä. Väylä ehdotetaan alkavaksi etelässä Männistöntien liittymästä ja jatkuvan pohjoiseen maantien 3052 liittymään. Rakentamalla uusi kevyen liikenteen väylä, parannetaan kevyen liikenteen liikkumisolosuhteita sekä turvallisuutta alueella ja täydennetään nykyistä kevyen liikenteen verkkoa ja ulkoilureitistöä. Myös edellytykset koululaisten itsenäiselle liikkumiselle parantuvat oleellisesti.

Selvityksen perusteella Uudenmaan ELY-keskus tekee hankkeesta jatkosuunnittelu-päätöksen. Hanke sisältyy Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmaan 2013–2016. Hankkeen toteuttamisajankohtaa voidaan arvioida vasta siinä vaiheessa, kun hanke päätetään toteuttaa. Ennen toteutusta hankkeesta laaditaan tiesuunnitelma ja asiakirjat rakentamista varten.

RAPORTTEJA 14 | 2012

KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄN RAKENTAMINEN MAANTIELLE 3051

Toimenpideselvitys, Parolannummentie–Männistöntie–Armijärventie,
Hattula, Kanta-Häme

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-257-462-6 (painettu)

ISBN 978-952-257-463-3 (pdf)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2846 (painettu)

ISSN 2242-2854 (verkkajulkaisu)

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus